แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552

ปริญญานิพนธ์

ของ

เลวัลย์ สันดุษิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา

พฤษภาคม 2552

แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552

ปริญญานิพนธ์

ของ

เลวัลย์ สันดุษิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552

บทคัดย่อ

ของ

เลวัลย์ สันดุษิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
พฤษภาคม 2552

เลวัลย์ สันดุษิต. (2552). *แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวัลย์, รองศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธุ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จำนวน 148 คน เป็นชาย 92 คน หญิง 56 คน โดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น .95 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการ แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.72 และ 0.46 ตามลำดับ ด้านแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.95 และ 0.45 ตามลำดับ ด้านแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.48 และ 0.57 ตามลำดับ

2. แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ระหว่างเพศชาย และ เพศหญิง มีแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เพศชายมีแรงจูงใจภายใน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.00 และ 0.43 ตามลำดับ มีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.52 และ 0.59 ตามลำดับ เพศหญิงมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.88 และ 0.46 ตามลำดับ มีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.40 และ 0.54 ตามลำดับ

3. แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโดที่ต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านแรงจูงใจภายในในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด 1-5 ปี แตกต่างกับสมาชิกที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด มากกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านแรงจูงใจภายนอกในการฝึกไอคิโด พบว่าไม่แตกต่างกัน

MOTIVATION FOR PRACTICING AIKIDO OF THE MEMBERS OF AIKIDO ASSOCIATION THAILAND IN 2009

AN ABSTRACT
BY
LEWAN SUNDUSIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University
May 2009

Lewan Sundusit. (2009). *Motivation for Practicing Aikido of the Members of Aikido Association Thailand in 2009*. Master thesis, M.Ed. (Physical Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr.Namchai Lewan, Assoc. Prof. Wattana Suthiphan.

The purpose of this research was to investigate the motivation for practicing Aikido of the Thailand Aikido Association members in 2009. The subjects of 148, 92 males and 56 females, were purposively sampled from the Thailand Aikido Association members.

The researcher's constructed questionnaire with .95 reliability was used to collect the data. After the data were treated for frequency, percentage, mean, standard deviation and mean differences by t-test and F-test methods, the findings were found as follows:

1. As a whole, the motivation was at a high level, with the mean and standard deviation of 3.72 and 0.46 respectively. The intrinsic motivation was at a high level, with the mean and standard deviation of 3.95 and 0.45 respectively, and the extrinsic motivation was at a high level, with the mean and standard deviation of 3.48 and 0.57 respectively.

2. As a whole, there was no difference of motivation between male and female subjects. When considered by motivation items, the intrinsic motivation mean of males was at a high level with mean and standard deviation of 4.00 and 0.43 respectively, and the extrinsic motivation mean was at high level with mean and standard deviation of 3.52 and 0.59 respectively .The intrinsic motivation mean of females was at a high level with mean and standard deviation of 3.88 and 0.46 respectively, and the extrinsic motivation mean was at a moderate level with mean and standard deviation of 3.40 and 0.54 respectively.

3. When considered by the experience for each motivation item, it was found that the intrinsic motivation mean of the subjects with 1-5 years of experience was significantly different from the mean of the subjects over 5 years of experience, at .05 level of confidence. For the extrinsic motivation, there was no difference.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณายิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวัลย์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วัฒนา สุทธิพันธุ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รวมทั้งประธานการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ไพบูลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์สุนทร แม้นสงวน กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเมตตาเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประณมพร จ๋วงพานิช อาจารย์ ดร.พิชิต เมืองนาโพธิ์ และอาจารย์ ดร.คุณัตว์ พิธพรชัยกุล ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์โมโตฮิโร ฟูกะคุชะ นายกสมาคมไอคิโดประเทศไทย และอาจารย์สุวรรณี แพขาว และคณาอาจารย์ และสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ทุกๆ ท่าน รวมทั้งอาจารย์ประพันธ์ จิตตะปุตตะ และสมาชิกไอคิโด ไทย-ญี่ปุ่น ดินแดง ทุกๆ ท่าน ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดียิ่ง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ลุง ป้า และขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดเวลาที่ศึกษา และในช่วงที่สำคัญของการทำปริญญานิพนธ์

เลวัลย์ สันดุษิต

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
	ตัวแปรที่ศึกษา	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
	สมมุติฐานการวิจัย	5
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	6
	ความหมายของแรงจูงใจ	6
	ความสำคัญของแรงจูงใจ	8
	ทฤษฎีแรงจูงใจ	8
	ประเภทของแรงจูงใจ	15
	องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ	20
	แรงจูงใจกับการฝึกซ้อมกีฬา	22
	แรงจูงใจกับการเลือกฝึกกีฬา	24
	แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา	25
	ประวัติความเป็นมาของไอคิโด	26
	ความหมายของไอคิโด	32
	พัฒนาการไอคิโดในประเทศไทย	32
	ปรัชญาไอคิโด	34
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
	งานวิจัยในต่างประเทศ	34
	งานวิจัยในประเทศ	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	42
	การกำหนดประชากรและการเลือกลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	46
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล	46
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5	**บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	67
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	67
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	67
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สรุปผลการวิจัย	68
	อภิปรายผล	69
	ข้อเสนอแนะ	70
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	70
บรรณานุกรม		71
ภาคผนวก		75
	ภาคผนวก ก	76
	ภาคผนวก ข	81
ประวัติย่อผู้วิจัย		83

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม 47
2 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย..... 48
3 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย 49
4 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย..... 50
5 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศชาย ที่มีประสบการณ์ฝึกน้อยกว่า 1 ปี 51
6 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศชาย ที่มีประสบการณ์ฝึกน้อยกว่า 1 ปี 52
7 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศหญิง ที่มีประสบการณ์ฝึกน้อยกว่า 1 ปี..... 53
8 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศหญิง ที่มีประสบการณ์ฝึกน้อยกว่า 1 ปี..... 54
9 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศเพศชาย ที่มีประสบการณ์ฝึก 1-5 ปี 55
10 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศชาย ที่มีประสบการณ์ฝึก 1-5 ปี..... 56
11 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศหญิง ที่มีประสบการณ์ฝึก 1-5 ปี..... 57
12 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศหญิง ที่มีประสบการณ์ฝึก 1-5 ปี..... 58
13 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศชาย ที่มีประสบการณ์ฝึกมากกว่า 5 ปี 59
14 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศชาย ที่มีประสบการณ์ฝึกมากกว่า 5 ปี 60
15 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศหญิง ที่มีประสบการณ์ฝึกมากกว่า 5 ปี 61
16 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
เพศหญิง ที่มีประสบการณ์ฝึกมากกว่า 5 ปี 63
17 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
ตามตัวแปรเพศ 64

บัญชีตาราง

ตาราง **หน้า**

18 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จำแนกตามประสบการณ์การฝึกไอคิโด 64

19 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ตามตัวแปรประสบการณ์การฝึกไอคิโด 65

20 วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของแรงจูงใจภายใน การฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย 65

21 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย 66

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ **หน้า**

1 ทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของมาสโลว์ 11

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ไอคิโด เป็นศิลปะการป้องกันตัวที่เก่าแก่ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แตกต่างจากศิลปะการป้องกันตัวแขนงอื่นๆ โดยมุ่งเน้นการฝึกฝนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ประกอบกับการฝึกการเคลื่อนไหวที่มั่นคง แต่มีความนุ่มนวล ละเอียดอ่อน มีจังหวะสอดคล้องกันอย่างกลมกลืน และเมื่อฝึกฝนในระดับสูงขึ้นจะเป็นการฝึกฝนเพื่อพัฒนาการรวมพลังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างร่างกาย และจิตใจให้มีศักยภาพสูงสุด

ศิลปะการป้องกันตัวไอคิโดถือกำเนิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่น โดยการคิดค้นของปรมาจารย์ โมริเฮอิ อูเอชิบะ (Morihei Ueshiba) (พ.ศ. 2446-2532) ท่านได้ศึกษา ฝึกฝน และรวบรวมความรู้เกี่ยวกับศิลปะการป้องกันตัวแบบเก่าแขนงต่างๆ และในที่สุดก็สามารถผสมผสาน และพัฒนาเป็นศิลปะการป้องกันตัว “ไอคิโด” นอกจากนั้นท่านได้ก่อตั้งสำนักฝึกไอคิโด และดำรงตำแหน่งเจ้าสำนักคนแรก การฝึกไอคิโดได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศญี่ปุ่นและต่างประเทศ โดยเจ้าสำนักคนปัจจุบันคือ ท่านโมริเทรุ อูเอชิบะ (Moriteru Ueshiba) ซึ่งเป็นหลานชายของท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบะ นั่นเอง ซึ่งจนถึงปัจจุบันไอคิโดได้เผยแพร่ไปยังประเทศต่างๆ กว่า 80 ประเทศ (สมาคมไอคิโดประเทศไทย. 2547: 7)

ไอคิโด ได้เผยแพร่เข้าสู่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2504 โดยนักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกัน ชื่อ มิสเตอร์ไวน์ ซิโดนี (Mr.White Sidony) ซึ่งได้เปิดการเรียนการสอน ให้แก่อาจารย์ และนักศึกษาเป็นครั้งแรกที่วิทยาลัยพลศึกษา สนามกีฬาแห่งชาติ หลังจากนั้นก็มีการฝึกฝนทั้งในสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ อย่างแพร่หลาย เช่น โรงเรียนเตรียมทหาร การไฟฟ้านคร-หลวงวัด โรงเรียนนายร้อย จปร. โรงเรียนนายเรือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพฯ (ไทย-ญี่ปุ่น) เป็นต้น และได้จดทะเบียนเป็นสมาคมไอคิโดประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2518 โดยมี อาจารย์โมโตฮิโร ฟูกากุซ่า (Mr.Motohiro Fukakusa) เป็นนายกสมาคมคนแรก และดำรงตำแหน่งเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (นำชัย เลวัลย์. 2531: 15)

หลังจากที่ศิลปะการป้องกันตัวไอคิโอได้เผยแพร่เข้ามาสู่ประเทศไทยก็มีบทบาทต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อวงการพลศึกษา และการออกกำลังกายแล้วยังมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมส่วนรวมอีกด้วย โดยหน่วยงานด้านต่างๆ ได้ประยุกต์ใช้วิชา ไอคิโด เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ และใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องป้องกันตัวจากการถูกทำร้ายของบุคคลที่ไม่หวังดี ก็สามารถนำศิลปะป้องกันตัวไอคิโดช่วยผ่อนความรุนแรงของสถานการณ์นั้นๆ จากหนักเป็นเบา หรือในบางครั้งก็สามารถช่วยให้รอด

พ้นจากอันตรายได้ และยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถนำไอคิโดไปให้ให้เป็นประโยชน์ในการฝึกร่างกายและจิตใจ ดังที่สมาคมไอคิโดแห่งประเทศไทยได้ระบุจุดมุ่งหมายของการฝึกเอาไว้ว่า ไอคิโดเป็นเอกลักษณ์อีกแบบหนึ่งของศิลปะการป้องกันตัว โดยเฉพาะวิธีการควบคุมแรง และจูงใจคู่ต่อสู้พร้อมกับการฝึกจิตใจให้เป็นผู้ที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา (สมาคมไอคิโดประเทศไทย. 2537: 17)

ในด้านการศึกษานั้น ปัจจุบันไอคิโดได้เข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนพลศึกษา โดยได้พัฒนาเข้ามาสู่วิชาเรียนในชั่วโมงพลศึกษาของสถานศึกษาหลายแห่ง เหตุผลและความสำคัญที่มีการนำวิชาไอคิโดมาบรรจุในชั่วโมงพลศึกษา เนื่องมาจาก จุดมุ่งหมายในการฝึกไอคิโดคือการฝึกเพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการด้านร่างกายเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ ซึ่งผลพลอยได้ที่ตามมาคือพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยการปฏิบัติ และกิจกรรมที่เป็นสื่อจะต้องเป็นกิจกรรมที่ได้รับการเลือกเฟ้นมาเป็นอย่างดีแล้ว (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2541: 26) จากความสอดคล้องดังกล่าวทำให้วิชาไอคิโดถูกเลือกเข้ามาเป็นวิชาเรียนในชั่วโมงพลศึกษาของหลักสูตรพลศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ หลายแหล่ง

ศิลปะการป้องกันตัวไอคิโดได้เผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 47 ปีดังกล่าว และมีแนวโน้มที่จะอยู่คู่กับสังคมไทยไปอีกนาน แม้ว่าไอคิโดจะไม่มีแรงจูงใจทางด้านรางวัลจากการแข่งขัน เพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันในทุกระดับ แต่เป็นที่น่าสนใจว่ายังคงมีผู้ฝึกไอคิโดอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สมาคมไอคิโดประเทศไทย

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงประโยชน์ของวิชาไอคิโดจากการที่เคยฝึกไอคิโดที่สมาคมไอคิโดประเทศไทย และผู้วิจัยเคยเป็นผู้ช่วยสอนในวิชาไอคิโดที่คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยเฉพาะตัวแปรที่เกี่ยวข้องแรงจูงใจภายในและภายนอกในการฝึกไอคิโดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะได้รับจากการเรียนหรือการฝึกไอคิโด ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ศรัทธาในคุณประโยชน์ของการฝึกไอคิโด เช่น สมาคมไอคิโดประเทศไทยและครูอาจารย์ผู้สอนไอคิโด เป็นแนวทางในการแนะนำชักชวนให้ผู้ที่สนใจการออกกำลังกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มุ่งการฝึกเพื่อพัฒนาการร่างกาย และจิตใจ และยังได้ประโยชน์ในด้านการป้องกันตัวอีกด้วย จะได้ทดลองฝึก และเรียนรู้ประสบการณ์ที่มีความเคารพค่ายิ่งของศิลปะป้องกันตัวไอคิโดในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552
2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดดำเนินการของสมาคมไอคิโดประเทศไทย ให้สอดคล้องกับแรงจูงใจในการฝึกของสมาชิก และยังเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับครูอาจารย์และผู้ฝึกสอนไอคิโดทั่วไปจะได้ใช้เป็นแนวทางในการแนะนำชักชวนให้เยาวชน และผู้ที่สนใจการออกกำลังกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มุ่งการฝึกเพื่อเรียนรู้ศิลปะการป้องกันตัว การพัฒนาร่างกายและจิตใจ จะได้ทดลองฝึกไอคิโด เพื่อเป็นประโยชน์ด้านร่างกาย และจิตใจ ทั้งยังสามารถใช้ในการป้องกันตัวเองอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 จำนวน 188 คน เป็นชาย 124 คน เป็นหญิง 64 คน (สมาคมไอคิโดประเทศไทย. 2552)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป ของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 148 คน เป็นชาย 92 คน เป็นหญิง 56 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น
   - 1.1 เพศ
     - 1.1.1 ชาย
     - 1.1.2 หญิง
   - 1.2 ประสบการณ์การฝึกไอคิโด
     - 1.2.1 น้อยกว่า 1 ปี
     - 1.2.2 1-5 ปี
     - 1.2.3 มากกว่า 5 ปี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดแห่งประเทศไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แรงจูงใจ หมายถึง ภาวะใดๆ ที่เป็นสิ่งเร้าใจ หรือกระตุ้นให้บุคคล กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือแสดงพฤติกรรมออกมา

2. แรงจูงใจในการฝึกไอคิโด หมายถึง สิ่งเร้าที่เป็นแรงจูงใจภายในหรือภายนอกที่มากระตุ้นให้บุคคลยังคงฝึกไอคิโดอยู่เป็นประจำ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แรงจูงใจภายในในการฝึกไอคิโด หมายถึง สิ่งเร้าภายในที่มากระตุ้นให้บุคคลฝึกไอคิโด ได้แก่ ต้องการพัฒนาทักษะไอคิโด ฝึกไอคิโดแล้วไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ ต้องการฝึกใช้ทักษะไอคิโดอย่างเต็มที่ ฝึกไอคิโดทำให้มีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม ชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด ต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกพึงพอใจ ฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกความตึงเครียดลดลง ได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด อยากมีกิจกรรมอะไรบางอย่างทำ ชอบลงมือกระทำการฝึกไอคิโด ไอคิโดทำให้รู้สึกว่าเป็นคนพิเศษ ฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี ชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด

2.2 แรงจูงใจภายนอกในการฝึกไอคิโด หมายถึง สิ่งเร้าภายนอกที่มากระตุ้นให้บุคคลฝึกไอคิโด ได้แก่ ชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด มีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ ชอบวิธีการฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด ชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่ๆ อยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น ชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด ชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน ชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนระดับสาย ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ต้องการก้าวไปสู่ระดับที่สูงขึ้นในวงการไอคิโด ต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง ชอบอาจารย์สอนไอคิโด ต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด

3. สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย หมายถึง นักไอคิโดที่เป็นสมาชิกของสมาคมไอคิโดประเทศไทยและฝึกไอคิโดที่สมาคมไอคิโดประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552

กรอบแนวคิดในการวิจัย

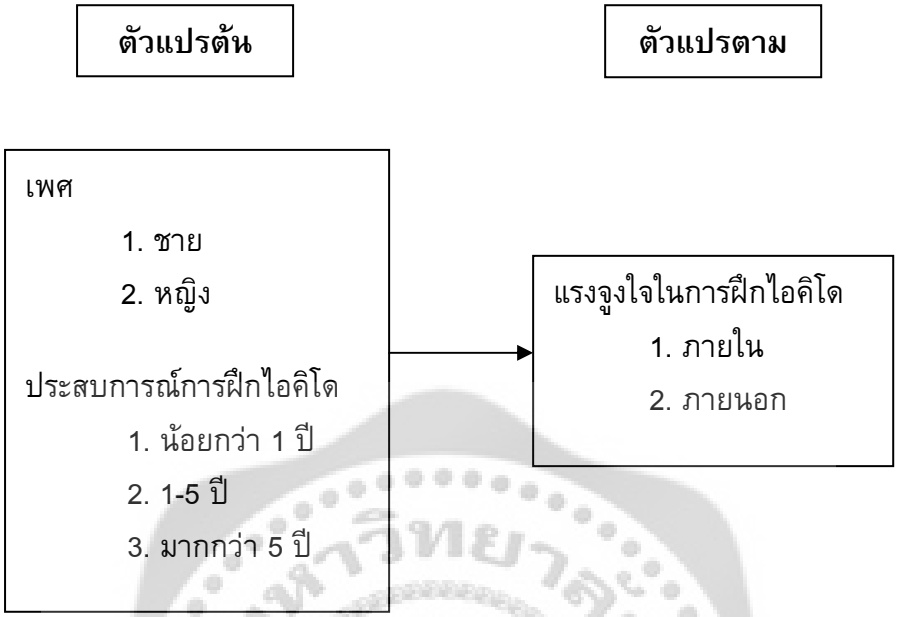

สมมุติฐานการวิจัย

1. สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยที่มีเพศต่างกัน มีแรงจูงใจฝึกไอคิโดต่างกัน

2. สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยมีประสบการณ์การฝึกไอคิโดต่างกัน มีแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดต่างกัน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในด้านต่างๆ โดยได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของแรงจูงใจ
2. ความสำคัญของแรงจูงใจ
3. ทฤษฎีแรงจูงใจ
4. ประเภทแรงจูงใจ
5. องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ
6. แรงจูงใจกับการเล่นกีฬา
7. แรงจูงใจกับการเลือกฝึกกีฬา
8. แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา
9. ประวัติความเป็นมาของไอคิโด
10. ความหมายของไอคิโด
11. พัฒนาการไอคิโดในประเทศไทย
12. ปรัชญาไอคิโด
13. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
    13.1 งานวิจัยต่างประเทศ
    13.2 งานวิจัยในประเทศ

ความหมายของแรงจูงใจ

คำว่า แรงจูงใจ (Motivation) มีรากศัพท์มาจากภาษาลาติน คือ คำว่า มูวีรี (Movere) หมายความว่า การเคลื่อนที่ ได้มีผู้ให้คำจำกัดความของแรงจูงใจไว้หลายประการ ในที่นี้ขอนำบางส่วนที่สำคัญมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

ศิริโสภาคย์ บูรพาเดช (2529: 19) กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นกระบวนการที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า ให้มีพฤติกรรมมุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง

โสภา ชูพิกุลชัย (2529: 120) กล่าวว่า แรงจูงใจ หมายถึง สิ่งที่มาเร้าหรือกระตุ้นให้ความต้องการของมนุษย์ได้รับความพึงพอใจ และมีผลกระตุ้นให้พฤติกรรมของมนุษย์บรรลุจุดมุ่งหมาย

ลักขณา สรีวัฒน์ (2530: 135) กล่าวว่า การที่คนเรามีความต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าขาดสิ่งนั้น ความต้องการจะเป็นแรงผลักดันให้แสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้สิ่งนั้นๆ มา

เมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการแล้วจะหยุดพฤติกรรมนั้นๆ แต่เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุดจึงมีการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลา

อร่าม ตั้งใจ (2539: 95) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจในการกีฬาไว้ว่า คือ สิ่งกระตุ้นให้เราต้องการมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬา การที่คนเราอยากหรือไม่อยากเล่นกีฬานั้นไม่ได้ทำให้สมรรถภาพทางการกีฬาดีขึ้น แต่ถ้าอยากเล่น พอใจที่จะได้เล่น ทำให้มีความพยายาม มีการพัฒนาให้ดีขึ้น เมื่อพบอุปสรรคก็ไม่หยุดเล่นกีฬาไปง่ายๆ

วิภาพร มาพบสุข (2540: 258) แรงจูงใจ หมายถึง สภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นหรือแสดงพฤติกรรมเพื่อไปยังจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมาย

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 21) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจ คือ ความต้องการของคน และถ้าคนแต่ละคนมีความต้องการสิ่งใดๆ คนนั้นจะพยายามกำหนดทิศทางของพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการนั้นๆ แรงจูงใจจึงเป็นตัวกำหนดระดับความตั้งใจของคนให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา แรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับทุกคนในอันที่จะทำให้คนแต่ละคนกระทำหรือไม่กระทำกิจกรรมใดๆ ก็ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของคนๆ นั้น

สืบสาย บุญวีรบุตร (2541: 52-53) กล่าวว่า แรงจูงใจ (Motivation) คือ สิ่งที่กำหนดทิศทาง และระดับความตั้งใจที่จะกระทำ หรือ ประพฤติ (Direction and intensity) ในการเลือก และการคงไว้ของพฤติกรรมมนุษย์ แรงจูงใจเป็นตัวกำกับพฤติกรรมของมนุษย์ที่จะให้ถอยหนี หรือเผชิญหน้าต่อสถานการณ์ต่างๆ และความตั้งใจที่จะประพฤติหรือพยายามที่จะบรรลุตามเป้าประสงค์

อารี พันธ์มณี (2546: 269) หมายถึง ภาวะใดๆ ที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา จากความหมายของแรงจูงใจ ที่นักจิตวิทยาได้ให้ไว้พอที่จะสรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการหรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้บุคคลแสดงหรือกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้น ๆ

ความสำคัญของแรงจูงใจ

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 33) กล่าวว่า ในการฝึกซ้อมนักกีฬา ผู้ฝึกสอนต้องใช้แรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นนักกีฬาเกิดความตั้งใจในการฝึกซ้อม สิ่งที่ฝึกสอนควรปฏิบัติมีดังต่อไปนี้

1. ความสนใจ (Interest) หมายถึง สิ่งที่เป็นแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ดังนั้นผู้ฝึกสอนควรเร้าความสนใจก่อนการฝึกซ้อม เพื่อให้นักกีฬาเกิดการตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม การเร้าความสนใจทำได้หลายวิธี เช่น การสนทนา การเล่าประสบการณ์ต่างๆ ของผู้ฝึกสอน เป็นต้น

2. จุดมุ่งหมาย (Objective) หมายถึง สิ่งที่จะกระตุ้นให้นักกีฬาเกิดแรงจูงใจในการฝึกซ้อม เช่น ผู้ฝึกสอนต้องพูดถึงจุดมุ่งหมายของแบบฝึกว่าแบบฝึกนี้ฝึกเพื่ออะไร และทำไมจึงต้องฝึกซ้อมแบบนี้ เป็นต้น

3. สิ่งล่อใจ (Incentive) หมายถึง สิ่งที่ผู้ฝึกสอนใช้เพื่อทำให้นักกีฬาเกิดแรงกระตุ้นและตื่นตัวในการฝึกซ้อม และการแข่งขัน วิธีการในการให้สิ่งล่อใจ เช่น การให้คำชมเชย การติเตียน การให้รางวัล และการลงโทษ เป็นต้น

4. การทดสอบ (Test) หมายถึง ผู้ฝึกสอนควรมีการทดสอบความก้าวหน้าของนักกีฬาหลังจากการฝึกซ้อมทักษะ หรือฝึกปฏิบัติแบบฝึกต่างๆ แล้ว และการทดสอบนักกีฬาควรทำอยู่เสมอเพื่อให้นักกีฬาเกิดการตื่นตัว และตั้งใจในการฝึกซ้อม

5. ความก้าวหน้าของความรู้ (Knowledge of Progress) หมายถึง ผู้ฝึกสอนควรให้นักกีฬาได้ทราบผลการทดสอบว่านักกีฬาปฏิบัติอยู่ในระดับคุณภาพใด และมีข้อผิดพลาดที่จุดใดบ้าง โดยอาจจะอธิบายหรือชี้ให้นักกีฬาแต่ละคนทราบถึงข้อผิดพลาดนั้นๆ เพื่อให้นักกีฬาเกิดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงการฝึกซ้อมให้ดีขึ้น จากตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่าแรงจูงใจนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะแรงจูงใจนั้นเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่ได้ตั้งเอาไว้ให้เป็นไปตามที่ต้องการได้

ทฤษฎีแรงจูงใจ

มุกดา ศรียงค์ และคณะ (2542: 244-246) ได้กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการทางความสุขส่วนตัว (Hedonistic Theory) กล่าวว่าบุคคลทุกคนมีความต้องการแสวงหาความสุขส่วนตัว ลักษณะของการแสวงหาความสุขนี้ เป็นแรงจูงใจหรือเป็นตัวเร้าให้บุคคลได้มีการกระทำพฤติกรรมต่างๆ ออกมา พฤติกรรมในแต่ละบุคคลนั้นมีการแสดงออกมาแตกต่างกัน บางคนมีการแสดงออกเพื่อให้ได้มาซึ่งความสุขนั้นโดยไม่ทำความเดือดร้อนต่อผู้อื่น แต่บางคนมีการแสดงออกถึงความสุขของตนสร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่น คือ บุคคลอื่นก็มีความสามารถพึงพอใจต่อการกระทำนั้นๆ แต่บางคนก็มีการแสดงออกถึงความสุขของตนโดยการสร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่น เช่น เมื่อเกิดความหิวจะขโมยอาหารของคนอื่นมารับประทานหรือเมื่อเกิดความต้องการทางเพศก็จะฉุดหญิงสาวสวยคนหนึ่งมาเพื่อข่มขืนหญิงสาวคนนั้น เป็นต้น

2. ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinctual Theory) กล่าวว่า สัญชาตญาณที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิดซึ่งทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยไม่จำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้ เช่น เมื่อแรกคลอดทารกจะสามารถจะตอบสนองต่ออาหาร น้ำ ความรู้สึกร้อน-หนาว ความรู้สึกเจ็บปวด ฯลฯ ได้ลักษณะของสัญชาตญาณซึ่งเป็นสิ่งติดตัวมาแต่กำเนิดจึงเป็นปฏิกริยาที่มีผลต่อแรงจูงใจให้บุคคลได้กระทำพฤติกรรมต่างๆ ลักษณะของสัญชาติญาณ มีหลายประเภท ดังนี้

2.1 สัญชาติญาณเกี่ยวกับการดำรงชีวิตอยู่ คือ เมื่อร่างกายอยู่ในภาวะที่ไม่สมดุลทางด้านร่างกายจะเป็นตัวเร้าหรือเป็นแรงจูงใจให้ร่างกายได้มีพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้นเพื่อให้ร่างกายอยู่ในภาวะที่สมดุล อันเป็นผลทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ เช่น เมื่อเกิดความหิวจะต้องรับประทานอาหาร เมื่อเกิดความกระหายจะต้องดื่มน้ำหรือเมื่อเกิดความรู้สึกเกรงกลัวว่าคนอื่นจะมาทำร้ายจึงต้องทำร้ายผู้อื่นก่อนที่ผู้อื่นจะทำร้ายตน ฯลฯ

2.2 สัญชาติญาณเกี่ยวกับความตาย โดยทั่วไปแล้วบุคคลทุกคนมักจะให้ความสนใจเรื่องเกี่ยวกับความตาย เกรงกลัวว่าตนจะถึงแก่ความตาย จึงทำให้สนใจในสุขภาพอนามัยของตนเอง ไปหาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษาหรือบางคนก็จะมีความหวาดระแวงว่าตนเจ็บป่วยเป็นโรคร้ายตลอดเวลา

2.3 สัญชาติญาณทางสังคม เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้นย่อมจะมีการเรียนรู้ และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้และมีการลอกเรียนแบบสภาพแวดล้อมจากประสบการณ์ตามสภาพสังคมของแต่ละแห่ง ซึ่งอบรมเลี้ยงดูจากสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของแต่ละแห่งนั้นจะมีการถ่ายทอดสืบเนื่องกันมา และจะต้องมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ผลก็คือ ทำให้สัญชาตญาณทางสังคมของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันออกไป

3. ทฤษฎีหลักการมีเหตุผล (Cognitive Theory) ทฤษฎีหลักการมีเหตุผลเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลในการมีเหตุผลที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ จะกระทำพฤติกรรมใดต่างๆ เพราะบุคคลทุกคนมีความตั้งใจจริง นอกจากนั้นทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า บุคคลที่อิสระที่จะกระทำพฤติกรรมใดๆ ได้อย่างมีเหตุผล สามารถตัดสินใจต่อการกระทำต่างๆ ได้มีความรู้ว่าตนต้องการอะไร ปรารถนาสิ่งใด และควรจะต้องตัดสินใจออกมาในลักษณะใด เช่น หญิงสาวคนหนึ่งได้ตัดสินใจเลือกแต่งงานกับชายหนุ่มที่มีฟันสีขาวด้วยความมั่นใจ เพราะหญิงสาวคนนี้มีความคิดหรือมีค่านิยมชอบผู้ชายที่มีฟันขาว เป็นต้น

4. ทฤษฎีแรงขับ (Drive Theory) โดยปกติแล้วพฤติกรรม และการกระทำต่างๆ ของบุคคลนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับแรงขับภายในของแต่ละบุคคล แรงขับนั้นเป็นสภาวะความตึงเครียดทางร่างกาย เป็นตัวการที่ทำให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อขจัดความเครียดนั้นออกไป แรงขับจึงมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 2 ลักษณะ คือ แรงขับภายในร่างกาย แรงขับปฐมภูมิ เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการของร่างกาย แรงขับภายนอกร่างกาย แรงขับทุติยภูมิ เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ที่มีสะสมไว้ในแต่ละบุคคล นอกจากนั้นแรงขับสามารถที่จะจำแนก ทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจตามระบบทางชีววิทยา (Classification of Biological Driver) แรงขับเมื่อจำแนกตามระบบชีววิทยาแล้วสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

4.1 แรงขับเพื่อการอยู่รอดของชีวิต (Vegetative Drive) แรงขับประเภทนี้เป็นแรงขับที่จะมีอิทธิพลผลักดันให้มนุษย์แสวงหาอาหาร น้ำ อากาศ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ ถ้าปราศจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้แล้ว บุคคลก็จะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

4.2 แรงขับฉุกเฉิน (Emergency Drive) แรงขับฉุกเฉิน คือแรงขับที่จูงใจให้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ ได้เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่น เมื่อไฟไหม้บ้าน บางคนรีบขนข้าวของหนีไฟหรือเมื่อเห็นคนจมน้ำแล้วรีบกระโดดลงไปช่วยหรือถ้าว่ายน้ำไม่เป็นก็จะตะโกนเรียกด้วยเสียงดังเพื่อให้คนอื่นช่วยเหลือคนจมน้ำ เป็นต้น

4.3 แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์ (Reproductive Drive) แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์นี้เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลเกิดปฏิกิริยาทางเพศในลักษณะต่างๆ เกิดขึ้น เช่น หญิงบางคนแต่งกายยั่วยวนเพื่อให้มีความสนใจในตนเอง เป็นต้น

4.4 แรงขับเพื่อการศึกษา (Education Drive) แรงขับเพื่อการศึกษาเป็นแรงจูงใจที่ทำให้คนอยากรู้อยากเห็น พยายามศึกษาหาความรู้อยู่ใหม่ๆ ตลอดเวลา พยายามแสวงหาคำตอบหรือหาข้อเท็จจริง เช่น การไปโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือมักจะมีคำถามถามครูเมื่อเกิดปัญหาข้องใจ เป็นต้น ดังนั้น ในเรื่องของแรงขับที่มีการจำแนกตามระบบทางชีววิทยานี้จะเห็นได้ว่า บุคคลทุกคนจะต้องมีแรงขับเพื่อการอยู่รอดของชีวิตเสียก่อน ถ้าไม่มีแรงขับเพื่อทำให้ตนเองอยู่รอดแล้วแรงขับอื่นๆ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นแรงขับฉุกเฉิน แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์ และแรงขับเพื่อการศึกษาก็ตาม

5. ทฤษฎีความคาดหวัง (The Theory of Expectancy) ทฤษฎีนี้อธิบายว่า ถ้าความคาดหวังสิ่งใดที่แตกต่างกันมาก คนเราจะเกิดความผิดหวังหรือหมดกำลังใจ การจัดความหวังหรือมีการตั้งจุดมุ่งหมายของคนเราให้อยู่ในความสามารถที่จะสามารถทำได้สำเร็จ จะทำให้คนมีกำลังใจที่จะทำกิจกรรมให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย จะเห็นได้ว่าทฤษฎีนี้ความเข้าใจหรือการคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า เป็นสิ่งตัดสินใจหรือประเมินค่าพฤติกรรม ที่บุคคลแสดงออกมานั้นคือพฤติกรรมที่ได้รับแรงจูงใจให้แสดงออกมาขึ้นอยู่กับการประเมินผลพฤติกรรมที่แสดงออกมา

6. ทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow) เป็นทฤษฎีที่มีชื่อเสียงของมาสโลว์ ซึ่งอธิบายว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างหลากหลาย และไม่มีที่สิ้นสุดก็คือ ความต้องการ (Need) ที่มีอยู่ในตัวมนุษย์นั้นเองโดยได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับภารกิจของความต้องการไว้ดังนี้

6.1 มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการของมนุษย์เป็นแหล่งเกิดพฤติกรรมต่างๆ

6.2 ความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดตั้งแต่เกิดจนตาย

6.3 ความต้องการของมนุษย์ไม่มีความแตกต่างกัน และมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตั้งแต่ความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตไปสู่ความต้องการขั้นสูงขึ้นไปซึ่งเป็นความต้องการในการพัฒนาตนเองไปตามศักยภาพสูงสุดของตน

6.4 มนุษย์ต้องการการตอบสนองความต้องการในแต่ละขั้นอย่างพอเพียงในระดับหนึ่งเสียก่อนจึงพัฒนาไปสู่ความต้องการขั้นต่อไป ซึ่งบุคคลยังไม่ได้รับการบสนองความต้องการในขั้นใดจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นไปเพื่อสนองความต้องการในขั้นนั้น ลำดับความต้องการของมาสโลว์ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังภาพประกอบ 1

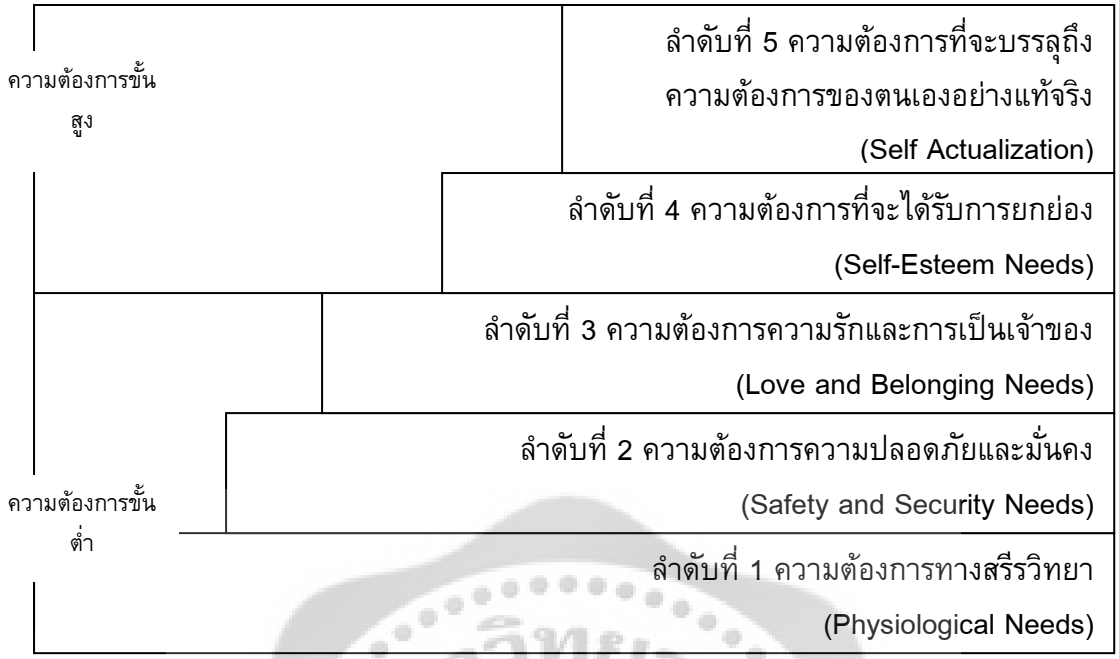

ภาพประกอบ 1 ทฤษฎีลำดับขั้นแรงจูงใจของมาสโลว์ (Maslow)

แรงจูงใจลำดับที่ 1 คือ ความต้องการทางด้านสรีระ (Physiological Needs) ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นนับเป็นความต้องการที่จำเป็นที่สุด ที่ต้องได้รับการตอบสนองเป็นลำดับแรกให้เพียงพอในระดับหนึ่งบุคคลก็จะพยายามในการตอบสนองขั้นต่อไป ความต้องการด้านสรีระนี้ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ สิ่งบรรเทาความเจ็บปวดของร่างกาย ความต้องการทางเพศ รวมทั้งความต้องการอยู่ในอุณหภูมิที่เหมาะสม ความต้องการเหล่านี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมหลากหลาย เช่น การหาอาหารด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้หายหิว บางรายอาจถึงฆ่าตัวตายเพื่อต้องการหนีความเจ็บปวดจากโรคร้ายต่างๆ เป็นต้น เมื่อความต้องการขั้นนี้ได้รับการตอบสนองก็จะลดความรุนแรงลง และถ้าความต้องการขั้นแรกยังไม่ได้รับการตอบสนองพอเพียง แรงจูงใจขั้นอื่นๆ หรือประเภทอื่นๆ ก็ยากที่จะเกิดขึ้นได้

แรงจูงใจลำดับขั้นที่ 2 คือ ความต้องการความปลอดภัย และมั่นคง (Safety and Security Needs) เมื่อความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียง บุคคลจะแสวงหาความต้องการความปลอดภัย และความมั่นคงต่อไป พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากความต้องการขั้นนี้ เช่น การเลือกอาหารที่สะอาดปลอดภัยจากเชื้อโรคต่างๆ การคาดเข็มขัดนิรภัยเป็นประจำ ความต้องการที่จะรักษาชีวิต ทรัพย์สิน รวมทั้งการป้องกันภัยอันตรายอื่นๆ อีกมากมาย นอกจากนั้นอาจจะออกมาในลักษณะการคบหาบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า เพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจ

แรงจูงใจลำดับขั้นที่ 3 คือ ความต้องการทางด้านความรัก และการเป็นเจ้าของ (Love & Belonging Needs) ความต้องการขั้นนี้ เป็นลักษณะของความต้องการได้รับความรักจากผู้อื่น และความต้องการเป็นผู้ที่ได้รับรักผู้อื่นด้วย ซึ่งรวมทั้งการได้แสดงความเป็นเจ้าของที่ได้แสดงความ

ห่วงใย ปรารถนาดีปกป้องผู้อื่น และในขณะเดียวกันก็ต้องการให้บุคคลอื่นแสดงเช่นนั้นกับตนด้วย ความต้องการความรักความเอาใจใส่นี้เกิดขึ้นในมนุษย์ทุกคนแต่อาจมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ภรรยาบางคนอาจได้รับความรักความเอาใจใส่จากสามี แสดงออกด้วยการ ปรนนิบัติเป็นอย่างดี หรือนักเรียนบางคนได้รับความรัก ความสนใจจากครู อาจจะเรียกร้องโดยการเอาใจครูหรืออาจแสดงความเกเรเพื่อให้ครูสนใจก็เป็นได้ ควรทำความเข้าใจมูลเหตุที่แท้จริงของพฤติกรรมเหล่านั้น

แรงจูงใจระดับที่ 4 คือ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากสังคม (Esteem of Status Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงขึ้นหลังจากความต้องการขั้นที่ผ่านมาได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอแล้วความต้องการขั้นนี้เกิดจากบุคคลต้องการมีหน้ามีตาชื่อเสียงเกียรติยศเป็นที่ยอมรับยกย่องจากสังคมโดยจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ เช่น นักกีฬามุ่งฝึกซ้อมอย่างหนักเพื่อให้ได้ชัยชนะหรือแชมป์ นักวิชาการที่มุ่งค้นคว้าวิจัยเพื่อผลงานทางวิชาการ การทำความดีต่างๆ ล้วนแต่ต้องการการยกย่องในการกระทำนั้นๆ ทั้งสิ้น

แรงจูงใจลำดับที่ 5 คือ ความต้องการที่จะบรรลุถึงศักยภาพของตนเอง (Self-actualization of Self-realization Needs) ความต้องการอันนี้เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคลในการที่จะทำตามศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ การได้ทำตามสิ่งที่ตนเองพึงพอใจอย่างแท้จริง จากขีดความสามารถทั้งหมดที่มีอยู่เป็นการพัฒนาตนเองไปสู่จุดสุขสมบูรณ์ในตนเอง อันจะก่อให้เกิดความสุข ความอิ่มใจและความภาคภูมิใจโดยไม่มีการเปรียบเทียบสิ่งที่ตนมีอยู่กับใครๆ เช่น บุคคลหนึ่งประเมินศักยภาพในตนเองว่า สามารถเป็นช่างอิเล็กทรอนิกต่างๆ ได้ ทำให้เขาเกิดความรู้สึกมีความสุขกับงานนี้มาก ถึงแม้จะมิได้มีรายได้ดีเท่ากับผู้ที่จบวิศวกรรมมาก็ตามเพราะแท้จริงแล้วขีดสูงสุดของศักยภาพของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันอยู่ที่ว่าจะสามารถดำเนินไปบรรลุขีดสูงสุดที่มีอยู่ได้หรือไม่ (Maslow. 1970: 35-46)

7. ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์ (Murray) เมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนพึงพอใจ ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการอันเนื่องจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพร่างกายและสภาพจิตใจของบุคคลนั้นเอง ซึ่งเมอร์เรย์ได้แบ่งประเภทของความต้องการไว้ 20 ประการ มุกดา ศรียงค์ และคณะ (2542: 235-237) กล่าวไว้ดังนี้

7.1 ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว (Need for Aggression) ความต้องการประเภทนี้จะจูงใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่จะเอาชนะผู้อื่นเอาชนะต่อสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง ทำให้เกิดการต่อสู้ การทำร้ายกัน การแก้แค้นช่วงชิง จนถึงการทำสงคราม แม้แต่การพูดจากระทบกระแทกกันด้วยวาจา และการให้ร้ายต่อกัน

7.2 ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรค และความล้มเหลวต่างๆ (Need for Counteraction) เป็นความต้องการที่จูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรมที่จะฟันฝ่าอุปสรรค และ

ความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้นมา ซึ่งบุคคลอาจจะได้รับสิ่งเร้าภายนอกกระตุ้นให้เกิดความต้องการนี้ เช่น การได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ทำให้เกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบความสำเร็จ เป็นต้น

7.3 ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) เป็นความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลเกิดพฤติกรรมการยินยอม ยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับการถูกลงโทษ แพ้แล้วหนีหน้า ทำร้ายตนเองหรือการเผาตัวตาย อดข้าวประท้วง โดยไม่คิดต่อสู้นับว่าเป็นการยอมแพ้ประการหนึ่ง

7.4 ความต้องการในการที่ป้องกันตนเอง (Need for Defense) เป็นความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อป้องกันตนเองจากคำตำหนิติเตือน และวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น ซึ่งเป็นกลไกป้องกันทางจิตในการพยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนหรือหาทางกล่าวโทษผู้อื่นแสดงการกลบเกลื่อน และสร้างสถานการณ์ปิดบังความผิดตนเอง เป็นต้น

7.5 ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) เป็นความต้องการอิสระจากสิ่งกดขี่ทั้งปวง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง เช่น ต้องการทำงานเลี้ยงตนเอง ตัดสินใจเอง เป็นอิสระจากการควบคุมของพ่อแม่ และคู่ครอง เป็นต้น

7.6 ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จ ฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวงเพื่อให้ตนได้รับชัยชนะ และประสบความสำเร็จมากกว่าผู้อื่น

7.7 ความต้องการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการสร้างมิตรภาพ ทำให้มีพฤติกรรมการเอาอกเอาใจดูแลยิ่งขึ้น สร้างตนให้ผู้อื่นรักใคร่เกรงใจ และจริงใจต่อเพื่อนฝูงและพยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้อื่น

7.8 ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงออกถึงความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด ด้วยการเล่น การหัวเราะ เล่าเรื่องตลกขบขัน เล่นกีฬา ฟังเพลง เต้นรำ พักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมสันทนาการต่างๆ

7.9 ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) เป็นความต้องการที่เกิดจากการเบื่อหนายผู้คน รำคาญคนรอบข้าง ต้องการปลีกตัว และแยกตัวอยู่คนเดียวไม่รู้สึกยินดียินร้ายกับผู้อื่น ในขณะเดียวกันไม่ต้องการให้ผู้อื่นมาสนใจใยดีตน

7.10 ความต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น (Need for Succedanea) ความต้องการชนิดนี้มักจะเป็นความต้องการให้ผู้อื่นมีความเห็นอกเห็นใจสนใจ และสงสารตนต้องการได้รับความช่วยเหลือดูแล คำแนะนำและชี้แจงจากผู้อื่น จะมีพฤติกรรมแห่งการวอนขอ ขี้อ้อน และชอบขอ

7.11 ความต้องการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น (Need for Nurturance) เป็นการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ การอาสาสมัครช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นภัยอันตรายรวมทั้งการอุปการะเลี้ยงดู และให้การศึกษา การพยาบาลบุคคลอื่นๆ

7.12 ความต้องการในการสร้างตนเองให้เป็นที่ประทับใจผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่ผลักดันให้บุคคลพยายามแสดงตนในทางที่ดี เพื่อเรียกร้องให้บุคคลอื่นสนใจและประทับใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การฝึกให้ตนเองมีความสามารถพิเศษเพื่อเรียกร้องให้ผู้อื่นสนใจ สนุกสนาน ชื่นชม หรือแปลกใจในเรื่องราว และการกระทำของตนเอง

7.13 ความต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น (Need for Dominance) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่จะกระทำให้บุคคลอื่นกระทำตามคำสั่งสอนของตน ทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกมีอิทธิพลขึ้นมา อาจจะเป็นพฤติกรรม ข่มขู่ วางอำนาจ แต่งตัวให้เป็นบุคคลเกรงขามหรือแม้แต่พยายามศึกษาเล่าเรียนเพื่อเป็นเจ้าคนนายคน

7.14 ความต้องการอ้างอิงผู้ที่สังคมยอมรับ (Need for Reference) เป็นความต้องการอ้างอิง และยอมรับผู้ที่สังคมยกย่อง หรือผู้อาวุโสอย่างเต็มอกเต็มใจ ชื่นชมในผู้คนที่มีอำนาจเหนือกว่าตน พร้อมที่จะให้ความร่วมมือช่วยเหลือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดีทำให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตาม การยินยอมอยู่ใต้อำนาจ การอ้างอิงว่าตนเป็นลูกน้องของผู้มีอำนาจบารมีในสังคม

7.15 ความต้องการหลีกเลี่ยงปมด้อยและความล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) เป็นความต้องการที่จะหลีกให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย หลีกเลี่ยงการดูถูก ปกปิดความรู้สึกด้อยในตนเองก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมการหนีหน้า ขี้อาย หรือสร้างเรื่อง สร้างสถานการณ์หลีกเลี่ยง และปกปิดปมด้อยของตน

7.16 ความต้องการหลีกเลี่ยงอันตราย (Need for Avoidance of Harm) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย และหลีกเลี่ยงอันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บทำให้พฤติกรรมการป้องกันจากอันตราย และความเสี่ยงต่างๆ

7.17 ความต้องการหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิและลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่สร้างให้เกิดพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่ม หรือการปกปิดความผิดพลาดเพราะต้องการที่จะหลีกเลี่ยงคำตำหนิ และการลงโทษจากผู้อื่น

7.18 ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะเห็นสิ่งต่างๆ อยู่ในกฎระเบียบจึงเกิดพฤติกรรมการกระทำที่อยู่ในกฎระเบียบจัดวางตกแต่งสิ่งของให้เรียบร้อย มีระบบจัดเอกสารและตรงเวลาปฏิบัติตนอยู่ในกรอบประเพณี

7.19 ความต้องการรักษาชื่อเสียง (Need for Inviolacy) เป็นความต้องการที่ปกป้องชื่อเสียงเกียรติยศ วงศ์ตระกูลของตน มีพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์ไม่คดโกง เข้าทำนอง “เสียสินสงวนศักดิ์ไว้วงศ์หงษ์” อาจจะยอมตายโดยไม่ขอใครกิน เป็นต้น

7.20 ความต้องการให้ตนเองแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) ก่อให้เกิดพฤติกรรมการกระทำตนให้ดูผิดแผกไปจากปกติไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย คำพูด การแสดงออก แนวคิดและผลงาน มีพฤติกรรมที่ชอบคัดค้านส่วนรวม

จากทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ จัดว่าเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ และเป็นทฤษฎีที่มีผลต่อพฤติกรรมหรือกระทำของบุคคลทั้งสิ้น แต่ละทฤษฎีจะมีพื้นฐานความเชื่อ และแนวความคิดแตกต่างกันออกไป การนำทฤษฎีแรงจูงใจมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงต้องศึกษาในหลายๆ ทฤษฎีและวิเคราะห์แนวคิดของแต่ละทฤษฎีให้เข้าใจ

ประเภทของแรงจูงใจ

แรงจูงใจไม่เพียงแต่กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ต่างกันเท่านั้น แรงจูงใจยังเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความต้องการ หรือมีความโน้มเอียงที่จะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมและมีมุ่งจุดหมายอีกด้วย ด้วยเหตุผลนี้ จึงมีผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจเป็นอย่างมาก และได้พยายามจำแนกประเภทของแรงจูงใจไปตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

สุชา จันทน์เอม (2527: 101-102) ได้แบ่งแรงจูงใจตามที่มาของแรงจูงใจได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางสรีรวิทยา (Physiological Motivation) แรงจูงใจด้านนี้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เพื่อให้บุคคลมีชีวิตอยู่ได้ เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการน้ำ อาหาร ต้องการการพักผ่อนและต้องการปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ เราสามารถวัดระดับความต้องการทางสรีระได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการกระทำของคนเรา คือ จากความมากน้อยของการกระทำ การเลือกกระทำ และการโต้ตอบสิ่งที่มาขัดขวาง

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) จะช่วยคนเราทางด้านจิตใจจะทำให้มีสุขภาพจิตดี และสดชื่น แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรักและความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

3. แรงจูงใจทางสังคมหรือแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Social Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้มีจุดเริ่มต้นส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และจุดมุ่งหมายของแรงจูงใจชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นๆ ที่มีต่อเรา แรงจูงใจทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา ได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่วัยเด็ก จากผลของการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ฝึกหัดการช่วยเหลือตัวเองตามวัย จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความสำเร็จในชีวิตสูง การฝึกให้บุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จึงต้องเริ่มต้นจากครอบครัว

3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affinitive Motivation) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ ต้องการความรักจากบุคคลอื่น

3.3 แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self - Esteem Motivation) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไป ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งจะนำมาสู่ความนับถือตนเอง

ชาญชัย โพธิ์คลัง (2532: 50-51) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Physiological Motive) เป็นแรงจูงใจที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเกิดจากความต้องการทางด้านร่างกาย และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ การหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดหรือความรู้สึกร้อนหนาว

2. แรงจูงใจทั่วไปที่ไม่ใช่การเรียนรู้ (Unlearned General Motive) เป็นแรงจูงใจที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และเป็นแรงจูงใจที่ไม่ได้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายแรงจูงใจประเภทนี้สำคัญ ได้แก่ ความต้องการที่จะเคลื่อนไหวหรือประกอบกิจกรรมต่างๆ ความอยากรู้อยากเห็นหรือต้องการมีประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ ความต้องการความรัก ความต้องการความอบอุ่น ต้องการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองหรือต้องการรับการตอบสนองจากประสาทสัมผัสต่างๆ เป็นต้น

3. แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ และไม่ใช่เกิดติดตัวมาแต่กำเนิด เกิดขึ้นจากการที่บุคคลไปสัมผัสสิ่งแวดล้อม จึงได้อิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมเสียส่วนใหญ่ เช่น ตัวบุคคล สถาบัน วัฒนธรรม ค่านิยม ความนึกคิด ความเชื่อถือ ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น แรงจูงใจทางด้านสังคมที่สำคัญได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จ ความต้องการให้สังคมยอมรับ ความต้องการทางตำแหน่งหรือฐานะทางสังคม ความมีชื่อเสียง เกียรติยศ ความร่ำรวย การมีอำนาจ ความสุขสบาย และความสนุกสนานในการพักผ่อนร่วมกับหมู่คณะเป็นต้น

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2530: 236) ได้แบ่งประเภทแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการแสดงออกของพฤติกรรม ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลเห็นคุณค่าของกิจกรรมที่ดี ทำด้วยความเต็มใจ โดยถือว่าการบรรลุในกิจกรรมนั้นๆ เป็นรางวัลอยู่แล้ว

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) เป็นภาวะที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาเพราะมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเร้า ไม่ได้ทำเพื่อความสำเร็จในสิ่งนั้นเลย เช่น การกระทำเพื่อต้องการรางวัล ตำแหน่ง เกรด เป็นต้น

ลักขณา สริวัฒน์ (2539: 135) ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน เป็นลักษณะความต้องการที่เกิดจากความรู้สึก เช่น ความสนใจ ความเอาใจใส่ ความรัก เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึกเหล่านี้แล้วจะเป็นพลังขับก่อให้เกิดพฤติกรรมแสดงออกมา

2. แรงจูงใจภายนอก เป็นลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวก่อให้เกิดพฤติกรรม ได้นับเป็นพลังหนุนหรือพลังส่งเสริมพฤติกรรมอย่างหนึ่ง

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 23-24) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของคนที่มีความต้องการและอยากแสดงพฤติกรรมบางสิ่งบางอย่าง ด้วยเหตุผลและความชอบของตนเอง บุคคลที่ได้รับแรงจูงใจภายในจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ด้วยความพอใจน่ายินดีในงานตน การเกิดแรงจูงใจภายในนั้นมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1.1 ความสนใจ (Interest) ความสนใจที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจทุ่มเทเวลาให้กับสิ่งที่สนใจนั้น

1.2 ความต้องการ (Need) ทุกคนมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ และความต้องการนั้นจะเป็นการกระตุ้นให้คนเกิดแรงจูงใจ และพยายามแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

1.3 เจตคติ (Attitude) เจตคติเป็นความรู้สึกภายใน ถ้าคนมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะเป็นแรงจูงใจทำให้คนพยายามทำสิ่งนั้นเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของคนที่ได้รับแรงกระตุ้นจากภายนอกทำให้มองเห็นจุดมุ่งหมายปลายทางหรือเป้าหมาย ซึ่งนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของคนๆ นั้น โดยทั่วไปพฤติกรรมของคนมักจะได้รับเป็นแรงจูงใจจากภายนอกทั้งสิ้น แรงจูงใจภายนอกมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

2.1 เป้าหมาย (Goal) เป้าหมายเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้นักกีฬาเกิดแรงจูงใจ และพยายามแสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น

2.2 ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า (Knowledge of Progress) นักกีฬาควรมีโอกาสทราบความก้าวหน้าในอาชีพหรือกิจกรรมใดๆ ของตนเอง ย่อมทำให้คนๆ นั้นเกิดแรงจูงใจและมีกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป

2.3 สิ่งล่อใจ (Incentives) สิ่งล่อใจ คือ สิ่งที่ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ นำมาใช้ล่อใจนักกีฬา เพื่อกระตุ้นให้นักกีฬาเกิดแรงจูงใจ เช่น มอบเงินสดให้กับนักกีฬาที่ได้เหรียญทอง เป็นต้น

สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546: 182) ได้แบ่งประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดภายในตนเอง มีผลทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกไปเพราะรักหรือชอบที่จะทำอย่างนั้นจากใจจริง เช่น คนบางคนมีงานอดิเรกที่เขาชอบเป็นการเล่นกีต้าร์ พวกเขาจะแสดงความพยายามเรียนรู้วิธีเล่นกีต้าร์ให้เป็น หาเวลาไปเรียนหลักสูตรการเล่นกีต้าร์ หาเวลาฝึกซ้อม หาเพื่อนเล่นกีต้าร์เพื่อแลกเปลี่ยนทักษะในการเล่น หรือฝึกฝนตนเองเพื่อเข้าแข่งขัน กิจกรรมเหล่านี้เขาทำไปโดยไม่มีผลตอบแทนอะไรเลยนอกจากความสุขใจที่ได้เล่นกีต้าร์ เช่นเดียวกับผู้ที่มีงานอดิเรกอย่างอื่น พวกเขาก็จะหาเวลา และทุ่มทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อที่จะได้โอกาสทำกิจกรรมที่ตนเองชอบอย่างนี้ เรียกว่าทำไปด้วยแรงจูงใจภายใน ข้อสังเกตคือผลงานที่ได้ออกมาจากผู้ที่ทำกิจกรรมต่างๆ

ด้วยแรงจูงใจภายในมักจะเป็นผลงานที่มีคุณภาพดี เพราะเขามักจะทุ่มเท และเสียสละทุกอย่างเพื่อกิจกรรมนั้นให้ดีที่สุด เพราะกิจกรรมนั้นเป็นสิ่งที่เขาชอบทำ

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง แรงจูงใจที่เกิดขึ้นเนื่องจากได้รับสิ่งจูงใจจากภายนอกตัวเรา ด้วยความมุ่งหมายที่จะให้เราทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น คำชมเชยเป็นสิ่งจูงใจแก่คนเราให้ทำพฤติกรรมที่นำมาซึ่งคำชม คะแนนเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือเหรียญทองเป็นสิ่งจูงใจให้เกิดแรงจูงใจในการเล่นกีฬา เป็นต้น

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 140-142) จำแนกแรงจูงใจออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจเพื่อความอยู่รอด (Survival Motives) เป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้คนเราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ แรงจูงใจชนิดนี้มักจะสัมพันธ์กับสิ่งเบื้องต้นที่คนเราต้องการในชีวิต เช่น อาหาร น้ำ อากาศ การขับถ่าย เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม อาจได้รับอิทธิพลโดยตรงจากสิ่งเร้าที่บุคคล หรือจากวัตถุที่มองเห็นได้ จับต้องได้ หรือมาจากภาวะสังคมที่มองไม่เห็นก็ได้ เช่น การมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น การเป็นผู้นำ การสร้างมิตร เป็นต้น

3. แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเอง (Self Motives) แรงจูงใจชนิดนี้ค่อนข้างจะซับซ้อนพอสมควร และเป็นสิ่งผลักดันให้คนเราพยายามปรับตัวไปในทางที่ดีขึ้น เช่น แรงจูงใจที่เกี่ยวกับความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือความสำเร็จในชีวิต เป็นต้น

แรงจูงใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมอาจจำแนกได้ ดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลมีความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ทั้งในหน้าที่การงาน และเรื่องราวส่วนตัวให้สำเร็จลุล่วงจากผลการวิจัยพบว่า พ่อแม่ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงย่อมมีอิทธิพลที่จะทำให้เด็กเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงตามด้วย ทั้งนี้ เพราะพ่อแม่จะเอาใจใส่เกี่ยวกับการกระทำของเด็กมาตั้งแต่เล็กๆ โดยการแสดงความรักใคร่ ตั้งมาตรฐานการกระทำในสิ่งต่างๆ ตลอดจนคอยกระตุ้นแนะนำให้กำลังใจแก่เด็กในการทำกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

1. เป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายาม อดทนเพื่อจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
2. ต้องการทำงานให้ดีที่สุด โดยเน้นถึงมาตรฐานที่ดีเลิศของความสำเร็จ
3. ชอบความท้าทายของงาน โดยมุ่งทำงานที่สำคัญให้ประสบความสำเร็จ
4. ชอบแสดงออกถึงความรับผิดชอบเกี่ยวกับงาน
5. ชอบแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์
6. ทำงานอย่างมีหลักเกณฑ์เป็นขั้นตอน และมีการวางแผน
7. ชอบยกเหตุผลมาประกอบคำพูดอยู่เสมอ
8. อยากให้ผู้อื่นยกย่องว่าทำงานเก่ง

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับ เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง และได้รับความนิยมจากบุคคลในกลุ่ม พัฒนาการของแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์จะเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีความรักความเข้าใจ ความอบอุ่น พ่อแม่ที่ไม่มีลักษณะการก้าวร้าว ขมขู่ หรือครอบครัวที่ไม่มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นในพี่น้อง สิ่งเหล่านี้จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นมาจะทำให้เป็นคนที่ทำอะไรเพื่อให้ผู้อื่นพอใจเสมอ

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์สูง

1. ชอบผูกมิตรใหม่
2. ชอบคบเพื่อนอย่างสนิทสนม
3. ชอบคบเพื่อนมากๆ
4. ชอบพูดถึงมิตรภาพ ความใกล้ชิดสนิทสนมที่มีต่อกัน
5. ชอบแสดงออกถึงอารมณ์ที่ละเอียดอ่อน เช่น เสียใจ เมื่อมีการพลัดพรากหรือหวานซึ้งเมื่ออยู่ใกล้กัน
6. แสดงออกถึงการให้ความสนใจ และยกย่องผู้อื่น
7. จะเน้นถึงการได้รับความชื่นชมจากบุคคลอื่น
8. ชอบทำตนเป็นเพื่อนที่ซื่อสัตย์

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์ต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น สามารถบงการผู้อื่นได้ พยายามกระทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ผู้อื่นอยู่ใต้อำนาจตน พัฒนาการของความต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่นอาจมาจากความรู้สึกที่ต่ำต้อย ไม่ทัดเทียมผู้อื่น มีความรู้สึกว่าตนเอง "ขาด" ทั้งในด้านความเป็นอยู่ และฐานะทางสังคม เป็นความรู้สึกที่เรียกว่า "ปมด้อย" ซึ่งความรู้สึกชนิดนี้ยิ่งมีมากเท่าไร ก็จะยิ่งพยายามสร้าง "ปมเด่น" โดยการแสดงความยิ่งใหญ่ ด้วยการก้าวร้าวออกมาเพื่อลบ "ปมด้อย" นั้น

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูง

1. ชอบวางตนเป็นหัวหน้ากลุ่มหรือแสดงอำนาจเหนือผู้อื่น
2. ชอบบงการ ชี้นิ้วบังคับ ควบคุมให้ผู้อื่นคิดหรือกระทำตาม
3. ชอบวางแนวทางการกระทำของกลุ่ม และโน้มน้าวให้ผู้อื่นกระทำตาม
4. ชอบพูดถึงความสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่จะพูดในความหมายที่แฝงไว้ในลักษณะที่เหนือผู้อื่น
5. ชอบสัมพันธ์กับคนที่มาอ่อนน้อม ถ่อมตนหรือมาประจบสอพลอ
6. บางครั้งชอบการตัดสินใจกระทำการเสี่ยงภัยอย่างบ้าบิ่น
7. หลีกเลี่ยงการแสดงความอ่อนแอออกมาให้ปรากฏ
8. ชอบโต้เถียงกับผู้อื่นที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกับตน

4. แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว (Aggression Motive) เป็นแรงจูงใจชนิดหนึ่งที่มนุษย์แสดงออกโดยวาจาหรือท่าทาง เพื่อขจัดความคับข้องใจหรือความโกรธที่เกิดขึ้น ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวนี้บางครั้งผู้แสดงออกจะพบว่า เมื่อแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกไปแล้ว จะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ของตนเองในขณะนั้นลงไป พัฒนาการของความก้าวร้าวจะเริ่มเกิดตั้งแต่ในช่วงวัยเด็กโดยการเลียนแบบจากพ่อแม่หรือคนใกล้ชิดที่อบรมเลี้ยงดู การที่บุคคลมีความก้าวร้าว หรือมีบุคลิกภาพแบบ "ถือตนเองเป็นใหญ่" (Authoritarian) นั้น เนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่เข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำอะไรผิดนิดหน่อยก็จะถูกดุด่าเฆี่ยนตีทำให้เด็กเกิดความรู้สึกโกรธแค้น ขุ่นเคือง แต่เด็กก็ไม่กล้าแสดงอาการตอบโต้โดยตรง แต่จะไปแสดงความก้าวร้าวออกมากับคนรอบข้าง โดยเฉพาะกับบุคคลที่ด้อยกว่า พฤติกรรมก้าวร้าวนี้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็ยากที่จะหยุดได้ แต่เราสามารถแก้ไขพฤติกรรมก้าวร้าวให้ลดลงได้ โดยผู้ใหญ่จะต้องพยายามควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่แสดงความก้าวร้าวเอาแต่ใจตนเอง ไม่ใช้คำพูดในเชิงขู่บังคับ แต่พยายามจะสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นและไว้เนื้อเชื่อใจว่า เราคือผู้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำมิใช่ผู้ควบคุมเมื่อนั้นพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กจะลดลง

จากเอกสารที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าประเภทของแรงจูงใจในแต่ละประเภทนั้นเป็นแรงจูงใจที่ทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแทบทั้งสิ้น

องค์ประกอบที่มีผลต่อแรงจูงใจ

อารี พันธ์มณี (2542: 192-196) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจจัดว่ามีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลเป็นอันมาก เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำพฤติกรรม ย่อมจะทำให้พฤติกรรมหรือการเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมากกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ ลักษณะของแรงจูงใจของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนมีธรรมชาติของคนแตกต่างกับคนอื่นหรือมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเองซึ่งประกอบด้วย

1.1 แรงขับ แรงขับของบุคคลจัดว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการเกิดพฤติกรรมแรงขับเป็นสภาวะที่เกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกายของมนุษย์ เช่น สภาวะความต้องการอาหาร น้ำ สภาวะความตึงเครียด ความรู้สึกเจ็บปวด เป็นต้น แรงขับเกิดขึ้นได้จากลักษณะ 2 ประการ คือ แรงขับภายในร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วงนอน เป็นต้น แรงขับที่เกิดจากภายนอกร่างกายได้แก่ เช่น การได้รับการบาดเจ็บจากสิ่งเร้าภายนอก ภาวะกดดันจะทำให้เกิดความตึงเครียด

1.2 ความวิตกกังวล ความวิตกกังวลมีผลต่อการเรียนรู้หรือการกระทำพฤติกรรม ความวิตกกังวลจะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้นย่อมจะเกิดความวิตกกังวลเพิ่ม

มากขึ้น เด็กเล็กๆ จะไม่มีความวิตกกังวลแต่จะมีความกลัว เมื่ออายุเพิ่มมากขึ้นความกลัวจะลดลง กลายเป็นความวิตกกังวลเพิ่มขึ้นทันที

2. สถานะการต่างๆ ในสิ่งแวดล้อม ย่อมจะส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจแตกต่างกัน เป็นต้นว่า ส่งผลให้คนเกิดความสับสนวุ่นวายหรืออื่นๆ และวัฒนธรรมแต่ละสังคมย่อมจะส่งผลให้พัฒนาการของผู้เรียนแตกต่างกันด้วย ลักษณะสถานการณ์ต่างๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจได้แก่

2.1 การแข่งขัน หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความปรารถนาที่จะเอาชนะผู้อื่นต้องการทำให้ตนมีสภาพการณ์ที่ดีขึ้น ลักษณะการแข่งขันมีลักษณะสำคัญ 2 ลักษณะ คือ การแข่งขันกับตนเองเป็นการแข่งขันที่ทำให้ตนเองดีขึ้นด้วยความเต็มใจ และความต้องการของตนไม่มีใครมาบังคับ การแข่งขันกับบุคคลอื่น เป็นความรู้สึกที่ต้องการเอาชนะบุคคลอื่นให้ตนอยู่เหนือกว่าคนอื่น มักจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะทำให้ตนเองชนะผู้อื่นเสมอ

2.2 ความร่วมมือ หมายถึง แรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับแรงผลักดันทางสังคมมีพฤติกรรมแบบประนีประนอม ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้งานหรือพฤติกรรมที่มุ่งปรารถนาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ฉะนั้นความร่วมมือของบุคคลจึงจัดว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ที่ทำให้บุคคลเกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้น

2.3 การตั้งจุดมุ่งหมาย หมายถึง การที่บุคคลได้รับการตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตไว้มีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะกระทำสิ่งต่างๆ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้ในบางครั้งแม้จะมีการตั้งจุดหมายไว้ บุคคลก็ไม่สามารถกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตนตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้การตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตจึงเป็นแรงจูงใจที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ลักษณะของการตั้งจุดมุ่งหมาย มี 2 ลักษณะ คือ

2.3.1 การตั้งจุดมุ่งหมายรวม เป็นจุดมุ่งหมายที่มักจะมีจุดมุ่งหมายย่อย ๆ มาเกี่ยวข้อง เช่น การตั้งจุดมุ่งหมายชีวิตไว้ว่าจะเป็นนักวาดรูปที่มีชื่อเสียงของโลกแต่ขณะนี้อายุยังน้อยจึงมีจุดมุ่งหมายย่อย ๆ หลายจุดมุ่งหมายรวมกันคือ จะวาดรูปให้ชนะการแข่งขันจะวาดรูปให้ได้รับความชมจากครูจะวาดรูปให้เพื่อนๆ ยอมรับ

2.3.2 การตั้งจุดมุ่งหมายระยะไกล เพื่อจุดมุ่งหมายหนึ่งโดยเฉพาะ การตั้งจุดมุ่งหมายระยะไกลจะเกิดขึ้นกับคนที่มีวุฒิภาวะทางด้านสมองพอสมควรจะไม่เกิดในเด็กเล็ก

2.4 การตั้งความทะเยอทะยานเป็นการตั้งความหวังสูงไว้ และมีความพยายามมุมานะอย่างมากที่จะทำสำเร็จ การตั้งความหวังหรือเกิดความทะเยอทะยานจึงเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมขึ้น ถ้าบุคคลตั้งความทะเยอทะยานไว้สูงเกินความสามารถของตนเองจะทำให้บุคคลเกิดความล้มเหลวได้ง่าย ทำให้ไม่มีแรงจูงใจในการทำงานนั้นๆ หรือเกิดความท้อถอย หรือถ้าตั้งความหวังไว้ต่ำกว่าความสามารถก็ไม่มีแรงจูงใจพอที่จะกระทำเพราะว่าตนประสบความสำเร็จในงานนั้นๆ ง่ายเกินไป ความยากง่ายของงานจะมีผลต่อแรงจูงใจ

แรงจูงใจกับการฝึกซ้อมกีฬา

เทเวศร์ พิริยะพฤนท์ (2528: 147) ได้กล่าวว่า ต้องคำนึงถึงเพราะนักกีฬาที่มีความปรารถนาที่จะเล่นกีฬาให้ได้ดีขึ้นนั้นจะต้องมีแรงจูงใจสูง ซึ่งจะมีผลทำให้นักกีฬาคนนั้นๆ ทำการฝึกซ้อมอย่างตั้งใจ มีวินัยในตนเอง ขยันขันแข็งในการฝึกซ้อม

พิชิต เมืองนาโพธิ์ (2534: 44) ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของนักกีฬาที่จะประสบความสำเร็จไว้ว่านักกีฬาต้องมีความกังวลน้อย สมาธิดี เชื่อมั่นในตนเอง มองผลงานของตนเป็นเรื่องใหญ่ที่สุด มีแรงจูงใจมาก ดังนั้น พลังของแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่ผู้ฝึกสอนควรคำนึงถึงเป็นอย่างมาก และเป็นหน้าที่ของผู้ฝึกสอนที่จะต้องหาวิธีกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดกับนักกีฬาของตนเอง

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2534: 47) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการเตรียมตัวด้านจิตวิทยาก่อนการแข่งขัน โดยนำเสนอปัจจัยในการเตรียมตัวนักกีฬาด้านจิตวิทยาเพื่อเข้าทำการแข่งขันให้ประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

1. ควรให้แรงเสริมและผลย้อนกลับที่เหมาะสมแก่นักกีฬา และนักกีฬาสามารถทำได้ ซึ่งการใช้แรงเสริมที่สามารถทำได้โดยง่ายคือ คำชมเชยและกล่าวคำที่เป็นลักษณะสร้างสรรค์ของผู้ฝึก เป็นต้น ส่วนผลย้อนกลับทำได้โดยที่ผู้ฝึกบอกผลที่นักกีฬาสามารถทำได้

2. ควรใช้แรงจูงใจโดยการที่ครูผู้ฝึกสอนจะต้องรู้จักการสร้างสภาพการฝึกซ้อมที่น่าสนใจ มีความสนุกสนาน มีความท้าทาย และสภาพการฝึกซ้อมก็ต้องคล้ายคลึงกับการแข่งขันจริง เพื่อให้นักกีฬาสามารถยืนหยัดฝึกซ้อมให้ได้มากที่สุด และดีที่สุด

3. ควรจะเพิ่มลดความตื่นเต้น และความฮึกเหิมในการแข่งขันให้เหมาะสม และถูกต้อง เช่น การนั่งสมาธิและการฝึกควบคุมจิต

4. การจัดสภาพการฝึกซ้อมให้คล้ายคลึงกับสภาพการแข่งขันจริงให้มากที่สุด

5. ผู้ฝึกสอนต้องมีความเข้าใจถึงความแตกต่างของนักกีฬาแต่ละคนเป็นสำคัญ

6. ผู้ฝึกซ้อมควรจะหาทางช่วยเหลือนักกีฬาให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง โดยการจัดสภาพการณ์ให้นักกีฬามีประสบการณ์ในความสำเร็จหรือประสบการณ์ที่ดีในการฝึกซ้อม และการให้แรงเสริม

7. การใช้ความเชื่อมั่นบางอย่างให้เป็นประโยชน์ต่อการฝึกซ้อม เช่น ความเชื่อว่าได้สูดออกซิเจนก่อนการฝึกซ้อม จะทำให้มีความรู้สึกว่ามีกำลังวังชาขึ้น

8. ควรเปลี่ยนบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมทำให้ประโยชน์ต่อการฝึกซ้อม

9. ผู้ฝึกสอนควรมีรูปแบบของการเป็นผู้นำที่เป็นประโยชน์ต่อการฝึกซ้อม เช่น ผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำแบบอัตตาธิปไตย

10. โปรแกรมการฝึกซ้อม และวิธีการฝึกซ้อมควรจะเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อนักกีฬา โดยที่โปรแกรมการฝึกซ้อม และวิธีการฝึกซ้อมที่นักกีฬาเห็นว่าสามารถที่จะเป็นไปได้ และปฏิบัติได้

11. การใช้แรงจูงใจที่เกิดจากการเห็นคุณค่าของการเล่นกีฬาเป็นสิ่งที่ดี และเป็นที่พึงปรารถนา เช่น ความรู้สึภาคภูมิใจในการเล่นกีฬา และเป็นนักกีฬา หรือเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของกีฬา

12. ผู้ฝึกสอนควรจะมีความเข้าใจในความสัมพันธ์กันระหว่างผู้ฝึกสอน และผู้ดูแลความสามารถที่นักกีฬาสามารถทำได้ โดยการมีคู่ฝึกซ้อมจะทำให้นักกีฬาได้ใช้ความพยายามมากกว่าการฝึกซ้อมคนเดียว

13. การควบคุมระดับความกังวลใจ และการลดความเครียดในตัวนักกีฬา

14. สุขภาพจิตนักกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฐมพยาบาลทางจิต และอารมณ์ของนักกีฬาหลังการแข่งขัน

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 21-22) กล่าวถึง แรงจูงใจอะไรที่เป็นสาเหตุให้คนเล่นกีฬาหรือเลิกเล่นกีฬา ในที่นี้จะสรุปถึงสาเหตุของคนที่เริ่มเล่นกีฬายังเล่นกีฬาอยู่เสมอ และเลิกเล่นกีฬาไปแล้ว

1. แรงจูงใจของคนที่เริ่มเล่นกีฬา

1.1 สาเหตุทางความสวยงาม อยากให้ร่างกายสวยงาม มีสมรรถภาพทางกายที่ดีเป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม

1.2 สาเหตุทางการแพทย์หรือการเจ็บปวด เช่น มีอาการโรคความดันโลหิตสูง ปริมาณคอเลสเตอรอลสูง มีการบาดเจ็บเรื้อรังที่ต้องฟื้นฟูหลังการบาดเจ็บ เพื่อคลายเครียด และเพื่อลดความวิตกกังวล เป็นต้น

1.3 สาเหตุทางสังคม ต้องการมีเพื่อนใหม่ โดยใช้กิจกรรมกีฬาเป็นสื่อ ต้องการให้คนในกลุ่มยอมรับเพราะทุกคนในกลุ่มเล่นกีฬา ต้องการยกระดับสภาพทางสังคม เพื่อให้ได้มาซึ่งชื่อเสียง เงินทอง เกียรติยศ และการยอมรับของสังคม

1.4 สาเหตุทางทัศนะคติ มองเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการออกกำลังกายที่จะทำให้สุขภาพดีขึ้น มองเห็นถึงประโยชน์ และคุณค่าของการออกกำลังกาย

2. แรงจูงใจของคนที่ยังเล่นกีฬา

2.1 สาเหตุทางจิตวิทยา เกิดแรงจูงใจด้วยตนเอง เป็นคนที่ชอบสนุกสนานร่าเริง กล้าแสดงออก ชอบการเป็นผู้นำ หรือชอบกิจกรรมที่มีการแข่งขันต่อบุคคลอื่น เห็นว่าตนเองมีความสามารถเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีความภาคภูมิใจในตนเองเมื่อประสบความสำเร็จจากการเล่นกีฬา

2.2 สาเหตุทางสรีรวิทยา เมื่อเล่นกีฬาเป็นระยะเวลาหนึ่งร่างกายเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ร่างกายได้สัดส่วน กระฉับกระเฉง อารมณ์แจ่มใส เหนื่อยน้อยลง สุขภาพโดยทั่วๆ ไปดีขึ้น

2.3 สาเหตุทางสิ่งแวดล้อมและสังคม สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจ เอื้ออำนวยความสะดวกในการเล่นกีฬา มีอาชีพไม่ขัดขวางต่อการเล่นกีฬาหรืออยู่ในครอบครัวที่รักการเล่นกีฬา และสังคมในส่วนนั้นสนับสนุนให้เลนกีฬา

3. แรงจูงใจของคนเลิกเล่นกีฬา

3.1 สาเหตุทางปัญหาส่วนตัว มีพฤติกรรมสุขภาพส่วนตัวไม่เหมาะสม เช่น สูบบุหรี่มาก อ้วน หรือมีโรคภัยที่เป็นอันตรายต่อการออกกำลังกาย อายุ เพศ ศาสนา และวัฒนธรรม ที่สำคัญมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการออกกำลังกาย ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีตั้งแต่เริ่มต้นการออกกำลังกาย

3.2 สาเหตุทางการจัดกิจกรรม ความเข้มของกิจกรรมไม่เป็นที่พอใจ เช่น เบาหรือหนักเกินไป ได้รับบาดเจ็บจากกิจกรรมนั้นๆ สนใจกิจกรรมประเภทอื่นมากกว่า ซ้อมหนักจนเกินไป ทำให้เสียการงาน การเรียน และไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ คือ คนเริ่มเล่นกีฬา ยังคงเล่นกีฬา และเลิกเล่นกีฬาไปแล้ว ต้องมีแรงจูงใจเป็นสาเหตุให้แสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกมา ซึ่งแต่ละสาเหตุนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของคนแต่ละคน

แรงจูงใจกับการเลือกฝึกกีฬา

พีระพงศ์ บุญศิริ (2536: 65) แรงจูงใจมีบทบาทสำคัญต่อการเตรียมทีมและการฝึกกีฬาอย่างสูง นักจิตวิทยาได้ทัศนะต่อแรงจูงใจต่างกัน แต่สรุปได้ว่า แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่อยู่ในตัวนักกีฬาแต่ละคน และพร้อมที่จะได้รับการกระตุ้นจากภายนอกให้มีกำลังแรงขึ้น

นักจิตวิทยาได้พยายามใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อจำแนกของแรงจูงใจ และวิธียอมรับกันเป็นส่วนใหญ่คือ การแบ่งพื้นฐานของแรงจูงใจ 3 ทาง คือ

1. แรงจูงใจด้านร่างกาย (Physiological Motivation) เป็นแรงจูงใจที่มีแต่กำเนิด เกิดจากความต้องการด้านร่างกาย และความจำเป็นในการดำรงชีวิต

2. แรงจูงใจทั่วไปที่ไม่ใช่การเรียนรู้ (Unlearned General Motive) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการในการเคลื่อนไหว หรือประกอบกิจกรรมต่างๆ ความอยากรู้อยากเห็นหรือต้องการมีประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ

3. แรงจูงใจด้านสังคม (Social Motive) เป็นแรงจูงใจเกิดจากการเรียนรู้ ได้แก่ การสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมโดยได้รับอิทธิพลมาซึ่ง ได้แก่ บุคคล สถาบัน วัฒนธรรม ค่านิยม ความนึกคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี แรงจูงใจลักษณะนี้ ได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จ ต้องการยอมรับจากสังคม ชื่อเสียง เกียรติยศ อำนาจ ความสุขสบาย สนุกสนานในการร่วม และพักผ่อนกับหมู่คณะ

แรงจูงใจกับความสำเร็จในการแข่งขันกีฬา

การสร้างแรงจูงใจหรือการสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับนักกีฬาขณะทำการฝึกซ้อมนั้นย่อมเป็นเหตุสำคัญ

ชาญ โพธิ์คลัง (2532: 51-53) ได้กล่าวถึงนักกีฬาที่ประสบความสำร็จในการฝึกซ้อม และแข่งขันย่อมมีเหตุผลซึ่งเกิดจากการสร้างแรงจูงใจที่ต่างกัน ความพอใจที่จะทำให้ประสบความสำร็จที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้จิตสำนึก คือ

1. ความรู้สึกเกิดความภาคภูมิใจ (Personal Pride) ความภาคภูมิใจเป็นแรงจูงใจอย่างที่ซ่อนเร้นอยู่กับนักกกีฬาทุกคน เมื่อนักกีฬาเกิดความรู้สึกเช่นนี้ ก็จะขยันฝึกซ้อมเพื่อที่จะให้มีขีดความสามารถสูงสุดเท่าที่จะสามารถจะทำได้ เพื่อความสำเร็จในการแข่งขัน

2. ความรู้สึกเพ้อฝัน (Self Image) มนุษย์เราที่เกิดมา ไม่ว่าจะเป็นคนธรรมดาหรือเป็นนักกีฬาก็ตาม ย่อมจะมีความเพ้อฝัน ความอยาก ด้วยกันทั้งนั้น หากจะแยกความอยากหรือความรู้สึกเพ้อฝันที่เกี่ยวกับนักกีแล้ว สามารถแยกความรู้สึกออกเป็น 2 ทางด้วยกัน คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากตัวเอง และความรู้สึกอยากที่มีต่อบุคคลอื่นหรือเพื่อนร่วมทีม นักกีฬาที่สร้างจินตนาการของความรู้สึกเพ้อฝันนี้ มักจะเคร่งครัดกับตนเองเป็นพิเศษในการฝึกซ้อม และกฎระเบียบต่างๆ เพราะมีความรู้สึกอยากที่จะเห็นตนเองประสบความสำเร็จเหมือนกับนักกีฬาระดับแชมเปี้ยนต่างๆ ทั้งหลาย อีกพวกหนึ่งจะเคร่งครัดกับตนเองเพื่อไม่ให้ทีมหรือเพื่อนร่วมทีมตกต่ำหรือถูกตำหนิจากเพื่อน และพวกนี้รู้สึกว่า หากตนมีความขยันและมีการพัฒนาแล้วจะสามารถช่วยเหลือเพื่อนร่วมทีมได้มากอีกด้วย ดังนั้น ความรู้สึกเพ้อฝันนี้คือแรงจูงใจแบบหนึ่งซ่อนเร้นอยู่กับนักกีฬาเกือบทุกคน

3. ความรู้สึกที่ว่าตนถูกลบหลู่หรือผูกพยาบาท (The Sense of Humiliation and Revenge) หากนักกีฬาคนใดคนหนึ่งเกิดความพ่ายแพ้หรือล้มเหลวจากการแข่งขัน นักกีฬาคนนั้นจะมีความรู้สึกว่าเขาได้สูญเสียเกรียติยศที่มีอยู่ไป ความรู้สึกนั้นจะเป็นแรงกระตุ้นอย่างหนึ่งที่ทำให้เขาอยากแก้ตัวหรือแก้แค้นหากมีโอกาสจริง จากการถูกลบหลู่จึงเกิดแรงกระตุ้นให้มีจิตใจผูกพยาบาทเตือนเขาอยู่เสมอ ให้เขาฝึกซ้อมหนักขึ้นอยู่ตลอดเวลา เพื่อเรียกชื่อเสียงเกียรติยศที่สูญเสียไปนั้นกลับคืนมา ลักษณะเช่นนี้เป็นแรงจูงใจที่เป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่อีกอย่างหนึ่ง

4. ความต้องการที่จะยกระดับตนเอง (Level of Aspiration) แรงจูงใจที่เกิดขึ้นกับนักกีฬามีมากมายหลายอย่าง เป็นต้นว่านักกีฬาบางคน อาจจะมีความต้องการที่จะยกระดับของตนเองให้สูงขึ้นในทุกๆ ด้าน เช่น ยกระดับการเล่นของตน ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมระดับของหน้าที่และการงานอื่นๆ ด้วยเหตุที่มีแรงจูงใจ เป็นพลังงานที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวแล้วจึงเป็นแรงขับที่ดีอย่างหนึ่งที่ทำให้นักกีฬาประสบผลสำเร็จในการฝึกซ้อม และแข่งขัน

5. ความเชื่อมั่นในตนเองและการได้ค้นพบสิ่งใหม่ด้วยตนเอง (Confidence and Self Discovery) ลักษณะของความเชื่อมั่นในตนเอง และการได้ค้นพบสิ่งใหม่ด้วยตนเองเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นผลส่งให้นักกีฬาเหล่านั้นประสบผลสำเร็จในการฝึกซ้อมและแข่งขันนักกีฬาจะ

ฝึกซ้อมอย่างหนักเพื่อให้มีความพร้อมทางด้านร่างกาย และจิตใจ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นที่สุดขณะฝึกซ้อมก็จะค้นพบสิ่งใหม่เกิดขึ้น แรงจูงใจนี้ก็จะเป็นแรงขับที่ทำให้นักกีฬาประสบความสำเร็จในการแข่งขันด้วย

6. ความปรารถนาที่จะเอาชนะ (The Desire to Win) นักกีฬาระดับแชมป์เปี้ยนจะมีพลังที่ซ่อนเร้นอย่างหนึ่งกระตุ้นให้รู้สึกสำนึกอยู่ตลอดเวลา ทำให้ตัวเขาต้องฝึกอย่างหนักนั้น คือความปรารถนาที่อยากจะได้รับชัยชนะในการแข่งขันนั้นๆ เพราะชัยชนะเหล่านั้นคือเครื่องชี้ให้สังคมเห็นได้ว่า เขาคือผู้ยิ่งใหญ่ในสนามแข่งขัน และอาจมีผลตอบแทนอื่นๆ ติดตามมา เช่น รางวัล ตำแหน่งหน้าที่การงาน ระดับความเป็นอยู่ และสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม แรงจูงใจชนิดนี้ก็มีส่วนอย่างมากที่ช่วยผลักดันให้นักกีฬาประสบความสำเร็จในการฝึกซ้อม และแข่งขันได้เช่นกัน

ประวัติความเป็นมาของไอคิโด

เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับไอคิโด (Aikido) ศิลปะการป้องกันตัวที่มีเอกลักษณ์ โดดเด่นแตกต่างไปจากศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวแขนงอื่นๆ จึงควรที่จะศึกษาชีวประวัติของท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา (Morihei Ueshiba) ซึ่งตลอดชีวิตของท่าน ได้อุทิศตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม และใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดทุกวิถีทางที่จะศึกษาค้นคว้าหาความกระจ่างเกี่ยวกับเรื่องการทำงานของจิตวิญญาณที่ประสานสัมพันธ์ต่อการเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพของร่างกายจนได้ก่อกำเนิด ไอคิโด (Aikido) ศิลปะการป้องกันตัวที่มุ่งฝึกฝนร่างกายและจิตใจอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งสร้างสัมพันธภาพอันดีงามในระหว่างผู้ฝึกทุกคน เสริมสร้างฐานของความรัก และปรารถนาดีต่อมวลมนุษย์ อันจะเป็นผลให้ทุกคนในโลกมีความสามัคคีต่อกัน สร้างสันติสุขให้เกิดแก่โลกนี้ตลอดไป

ท่านปรามาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา เป็นชาวญี่ปุ่น เกิดเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1883 (พ.ศ. 2426) ที่ทานาเบ (Tanabe) เมืองเล็กๆ ไม่ไกลจากโอซาก้าเท่าใดนัก ท่านเป็นบุตรชายคนที่ 4 ของโยโรกุ อูเอชิบา (Yoroku Ueshiba) ซึ่งเป็นชนชั้นผู้นำ ทำงานอยู่ในสภาเทศบาล

ขณะที่ท่านปรามาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา อายุได้ 7 ขวบนั้น ท่านมีสุขภาพไม่สมบูรณ์ เจ็บป่วยกระเสาะกระแสะอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังมีจิตใจอ่อนไหว และตื่นตกใจง่ายอีกด้วย ในช่วงนี้เองท่านได้มีโอกาสอ่านหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาซึ่งเขียนอย่างพิสดาร ทั้งยังได้ฟังเรื่องราวเกี่ยวกับอภินิหารทางจิตวิญญาณอีกมากมาย ทำให้ท่านหมกมุ่นครุ่นคิดแต่เรื่องเหล่านี้อย่างเอาเป็นเอาตาย สร้างความวิตกกังวลแก่ผู้เป็นบิดาเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับยอมลงทุนลงแรงจับท่านมาฝึกซูโม่ (Sumo) และว่ายน้ำด้วยตนเองเพื่อหวังให้บุตรชายลืมเรื่องเหล่านั้น และจะได้มีร่างกายแข็งแรงขึ้นอีกด้วย

ต่อมาท่านปรามาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ก็ได้เริ่มเข้าโรงเรียน วิชาที่ท่านให้ความสนใจมากคือเรื่องเกี่ยวกับการทำงานของร่างกาย และจิตใจ ครูของท่านคือ นาซู ทาซาบูโร (Nasu Tasaburo) ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นบุคคลสำคัญทางศาสนาของประเทศญี่ปุ่น

เมื่อท่านปรามาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา อายุได้ 13 ปี ก็เข้าเรียนในวิทยาลัยทานาเบ วิชาที่ท่านสนใจมากคือ การคำนวณทุกรูปแบบ ท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถสูง ใช้เวลาเรียนไม่ถึงปีก็ได้เป็นผู้ช่วยของอาจารย์ที่สอน หลังจากเรียนอยู่ที่วิทยาลัยทานาเบจนครบปี ท่านก็ออกไปทำงานเป็นเจ้าหน้าที่การเงินเกี่ยวกับด้านภาษีอากร สังกัดเทศบาลเมืองทานาเบ ระยะนี้ท่านหันไปสนใจปัญหาของชาวนา และชาวประมงจนมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการประมง และเรื่องนี้เองที่สร้างแรงกดดันให้กับท่านเป็นอย่างมาก ดังนั้นท่านจึงได้ลาออกแล้วเดินทางไปเผชิญโชคที่โตเกียว และได้ทำงานเป็นเด็กรับใช้

ในฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. 1902 ขณะอายุได้ 18-19 ปี ท่านก็ได้เช่าที่ในย่าน อาซากูซา (Asakusa) ซึ่งเป็นย่านชุมชนของกรุงโตเกียว เปิดร้านขายหนังสือ และเครื่องเขียนสำหรับนักเรียนในย่านนั้น ในขณะเดียวกันนี้ท่านก็เริ่มสนใจเกี่ยวกับ “บูโด” (Budo) วิถีทางแห่งศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ท่านจึงใช้เวลายามค่ำคืนออกไปฝึก ยิวยิตสู (Jujitsu) ที่สำนัก กิโต (Kito) ของอาจารย์ (Tozawa) และฝึกการฟันดาบ (Kenjutsu) ที่สำนักชินกาเกะ (Shinkage) ท่านตั้งใจฝึกอยู่หลายเดือน แต่เนื่องจากมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพในที่สุดจึงตกลงใจเดินทางกลับบ้านเดิมที่ทานาเบ

เมื่อกลับถึงทานาเบ ท่านก็พยายามฟื้นฟูสุขภาพด้วยการออกกำลังกาย และฝึกร่างกายอย่างจริงจัง จนเกิดความก้าวหน้าอย่างมากเกี่ยวกับสภาวะทางด้านร่างกาย ขณะนั้นท่านอายุได้ 20 ปี มีความสูง 154 เซนติเมตร เท่านั้น แต่สมรรถภาพทางกายของท่านสูงมากเมื่อเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย เท่านี้ท่านยังไม่พอใจจึงเดินทางไปเมืองซาไก (Sakai) เพื่อฝึกดาบกับอาจารย์นาไก (Nakai) แห่งสำนักยาเกียว (Yagyu)

ปี ค.ศ. 1903 เป็นช่วงสงครามญี่ปุ่นกับรัสเซีย ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ได้ถูกส่งไปประจำการที่เมืองโอซากา ท่านใช้เวลาไม่นานก็สามารถไต่เต้าขึ้นไปอยู่ในระดับแนวหน้าเกี่ยวกับการฝึกทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการต่อสู้ป้องกันตัว และฟันดาบ ท่านจึงส่งไปราชการสงครามที่แมนจูเรีย และสร้างผลงานไว้มากจนได้เลื่อนยศเป็น “จ่า” และด้วยความสามารถอันสูงส่งในการต่อสู้ จึงได้รับสมญานามว่า “เทพเจ้าแห่งทหารหาญ” แม้แต่ผู้บังคับบัญชาก็ต้องการส่งเสริมให้ท่านเข้าเรียนต่อในโรงเรียนทหาร เพื่อจะได้เป็นทหารอาชีพต่อไป แต่ตัวท่านเองกลับไม่มีความกระตือรือร้นทางด้านนี้ ดังนั้นเมื่อหมดวาระทางด้านทหาร ท่านจึงเดินทางกลับบ้านเพื่อดำเนินกิจการกสิกรรมของท่านต่อไป

ในช่วง 4 ปีที่ไปราชการทหารนั้น ท่านมิได้ละทิ้งการฝึกฝนตนเองแม้แต่น้อยยังคงติดต่อกับอาจารย์นาไก แห่งราชสำนักนาเกียวอย่างสม่ำเสมอ ท่านจึงได้รับประกาศนียบัตรจากสำนักยาเกียวไปอย่างสมเกียรติ ในปี ค.ศ. 1908

นอกจากการฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอแล้ว ท่านยังให้ความสนใจกับปัญหาการเมืองความเจริญของสังคมท้องถิ่น ท่านได้ริเริ่มสร้างศูนย์สำหรับเยาวชน ซึ่งมีโรงฝึกหรือโดโจ (Dojo)

อยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนในท้องถิ่นได้ออกกำลังกาย และฝึกฝนยูโด (Judo) กับอาจารย์คิโยอิชิ (Kiyoichi) นักยูโดสายดำชั้น 3 ท่านหนึ่งซึ่งเพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ในเมืองนี้

ปี ค.ศ. 1910 รัฐบาลญี่ปุ่นต้องการส่งเสริมให้เกาะฮอกไกโด เป็นชุมชนที่ขยายตัวใหญ่โตขึ้น จึงประกาศหาอาสาสมัครไปตั้งรกรากที่เกาะนี้ ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา เกิดความสนใจมาก จึงรวบรวมผู้คนได้ประมาณ 80 คน อาสาไปเป็นรุ่นบุกเบิก ใช้เวลาทางเดินทั้งหมด 2 เดือน ก็ถึงเกาะฮอกไกโด ก่อตั้งชุมชนขึ้นเรียกว่า หมู่บ้าน ชิราตากิ (Shirataki)

จากการนำอย่างเอาจริงเอาจังของท่าน ทุกคนก็ช่วยกันบุกเบิกหักร้างถางพงอย่างขยันขันแข็ง จนเวลาล่วงเลยไป 2 ปี ทุกอย่างก็เข้ารูปเข้ารอย ผู้คนได้รับผลตอบแทนจากการลงแรงไปอย่างน่าพอใจโดยเฉพาะท่านเองมีความคิดริเริ่มใหม่ๆ ให้กับชุมชนอย่างมากมาย เช่น การแนะนำให้ปลูกมินท์ (Mint) ส่งเสริมให้ปลูกป่า เลี้ยงม้า เลี้ยงวัว และจัดตั้งสหกรณ์โคนม จากความอุตสาหะอย่างสูงของท่าน ท้องถิ่นนี้จึงเป็นศูนย์กลางของการค้าขาย มีโรงเรียน สถานรักษาพยาบาล และวัดวาอารามที่ได้รับการพัฒนาอย่างดี ท่านจึงได้รับฉายาว่า “กษัตริย์แห่งชิราตากิ”

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1915 ท่านเดินทางไปเมืองเอนการุ (Encaru) ในระหว่างทางได้พบกับอาจารย์โซกากุ ทาเคดะ (Sokaku Takeda) ผู้โด่งดังแห่งสำนักไดโตะ (Daito) ในทันทีที่ท่านทั้งสองได้พบกันก็เกิดอัธยาศัยต่อกัน โดยเฉพาะท่านโซกากุ ทาเคดะ ถึงกับปรากฏว่าท่านปรามาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา จึงเปลี่ยนแผนการเดินทางจากเดิมที่ตั้งใจจะผ่านเมืองนี้เท่านั้นเอง กลายเป็นปักหลักอาศัยอยู่ที่เมืองเอนการุ เพื่อศึกษาศิลปะศาสตร์ จากท่านอาจารย์โซกากุ ทาเคดะ โดยเฉพาะเป็นเวลาถึง 1 เดือน

เมื่อกลับถึงชิราตากิ ก็เปิดโดโจ (Dojo) แล้วเชิญอาจารย์โซกากุ ทาเคดะ มาอยู่ด้วย โดยท่านปรามาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา อำนวยความสะดวกให้ทุกประการตั้งแต่สร้างบ้านเรือนให้อยู่อาศัย ดูแลเรื่องอาหารการกินทุกอย่าง และท่านก็ได้ศึกษาศิลปะศาสตร์ จากอาจารย์โซกากุ ทาเคดะ ต่ออีกประมาณ 100 วัน ก็สำเร็จอย่างสมบูรณ์และได้รับประกาศนียบัตรที่มีชื่อเสียงมากจากสำนักไดโตะ

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1919 ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ได้รับข่าวร้ายจากทานาเบ ว่าบิดาของท่านป่วยหนัก ข่าวนี้สร้างความสะเทือนใจแก่ท่านเป็นอย่างยิ่ง ด้วยความห่วงใยที่มีต่อบิดาท่านจึงตัดสินใจเดินทางกลับบ้านเดิม โดยละทิ้งถิ่นฐานทรัพย์สมบัติทั้งมวลไว้ที่เกาะฮอกโกได แล้วออกเดินทางกลับบ้านพร้อมกับครอบครัว

ระหว่างการเดินทางกลับนั้น ท่านได้ยินกิตติศัพท์เลื่องลือว่าที่เมืองอะยาเบ (Ayabe) มีเจ้าลัทธิที่มีอำนาจจิตสูงส่งมาก ชื่อ วานิซาบุโร เดกูชิ (Wanisaburo Deguchi) ท่านจึงเบนเส้นทางการเดินทางกลับบ้านให้ผ่านอะยาเบ จุดประสงค์เพื่อพบท่านวานิซาบุโร เดกูชิ เพื่อขอให้ท่านสวดอ้อนวอนส่งจิตใจไปช่วยให้บิดาหายป่วยเพราะท่านเชื่อว่า แพทย์ทั่วไปรักษาได้เฉพาะด้านร่างกายของบิดาท่านเท่านั้น แต่ทางด้านจิตใจ และวิญญาณของบิดาของท่านนั้นยังอ่อนแอไม่เข้มแข็งพอ จึงควรได้รับการช่วยเหลือทางด้านจิตวิญญาณจากท่านวานิซาบุโร เดกูชิ

ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา เดินทางกลับถึงบ้านเดิมที่เมืองทานาเบ เมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1920 ปรากฏว่าบิดาของท่านได้ถึงแก่กรรมเสียแล้วเมื่อวันที่ 2 มกราคม ค.ศ. 1920 เพียง 2 วันก่อนหน้าที่ท่านจะกลับถึงบ้านเท่านั้นเรื่องนี้สร้างความเศร้าเสียใจให้กับท่านอย่างลึกซึ้ง จนถึงกลับต้องนั่งสมาธิ สงบจิตใจอยู่หลายเดือน ความเสียใจจึงค่อยบรรเทาเบาบางลง ในที่สุดท่านจึงได้ตัดสินใจย้ายครอบครัวไปตั้งถิ่นฐานใหม่อยู่ที่เมืองอะยาเบ และศึกษากับอาจารย์วานิซาบุโร ผู้นำลัทธิโอโมโต-เกียว (Omoto-Kyo) ซึ่งเป็นแขนงหนึ่งของศาสนาชินโต (Shinto)

เนื่องจากมีผู้คนศรัทธา เลื่อมใสในตัวอาจารย์วานิซาบุโรอย่างมากมาย ท่านจึงถูกเพ่งเล็งจากทางการและจำคุกหลายครั้งในข้อหาอาชญากรรมและหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ ฯลฯ อย่างไรก็ตามท่านก็มีบทบาทสำคัญในการเขียนตำรา วรรณกรรม และงานด้านสังคมสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือเด็กกำพร้า และคนชรา นอกจากนั้นได้เริ่มสร้างสมาคมเพื่อความรักอันเป็นสากล และได้พยายามติดต่อกับลัทธิต่างๆ ทั่วโลก เพื่อสร้าง "สหพันธ์ศาสนาแห่งโลก" ขึ้น

ในเดือนกุมพาพันธ์ ค.ศ. 1924 ท่านอาจารย์วานิซาบุโร เดกูชิ ได้ถูกบีบคั้นให้ออกจากประเทศญี่ปุ่น ไปอยู่ที่ประเทศมองโกเลีย พร้อมกับผู้เลื่อมใสจำนวนหนึ่ง มีท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา รวมอยู่ด้วย โดยมีจุดประสงค์ว่าจะไปก่อตั้งอาณาจักรแห่งสันติภาพที่เมืองมองโกเลีย ซึ่งในขณะนั้นยังมีการรบระหว่างจีนกับญี่ปุ่นอยู่ และขณะเดียวกันได้พยายามดำเนินการให้จีนกับญี่ปุ่นยุติสงคราม จับมือเป็นพันธมิตรกัน แต่ความพยายามล้มเหลว จึงถูกฝ่ายจีนจำคุกอยู่หลายเดือน จนเกือบเสียชีวิต ในที่สุดทั้งหมดก็ถูกส่งตัวกลับประเทศญี่ปุ่น ถึงท่าเรือโมจิ (Moji) ปลายเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1925 มีผู้คนเลื่อมใสไปรับอย่างล้นหลาม

เมื่อกลับถึงอะยาเบแล้วท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ก็ได้อุทิศตนศึกษาค้นคว้า ฝึกฝนและรวบรวมความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว หรือบูโด (Budo) อย่างมุ่งมั่นยิ่งกว่าเดิม จนมีความรู้ความสามารถเป็นที่เลื่องลือ ถึงกับมีนายทหารเรือซึ่งเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านฟันดาบ (Kendo) ขอเข้าเยี่ยมเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ บูโด ร่วมกัน ระหว่างการศึกษาร่วมกันนั้นเกิดปัญหาขัดแย้งที่หาข้อยุติไม่ได้ จึงมีการประลองฝีมือ ทดสอบศิลปะป้องกันตัว เพื่อหาผลสรุปแห่งปัญหา โดยนายทหารเรือใช้ดาบไม้เป็นอาวุธ ส่วนท่านปรมาจารย์ โมริเฮอิ อูเอชิบา ใช้มือเปล่า

เมื่อเริ่มการประลอง นายทหารเรือก็บุกโจมตีทันทีอย่างไม่มีการยั้งมือ แต่ท่านก็สามารถหลบหลีกได้ทันท่วงทีทุกครั้ง เมื่อการประลองยุติลง พร้อมกับความประหลาดใจของนายทหารเรือที่ไม่สามารถทำอันตรายใดๆ แก่ท่านได้ ท่านจึงได้เปิดเผยว่าทุกครั้งที่นายทหารเรือฟันดาบลงมา ท่านทราบแล้วว่าจะฟันลงมาอย่างไร ไปทางไหนเพราะท่านเห็นแนวของภาพดังกล่าว เป็นแสงสีขาวแวบวับออกมาก่อน ราวกับเป็นแสงแสดงเจตนาของฝ่ายตรงข้ามซึ่งท่านสัมผัสได้ จึงสามารถหลบหลีกได้ทุกคราวไป เรื่องราวทำนองเดียวกันนี้ ท่านเคยมีประสบการณ์มาแล้ว ตอนไปราชการสงครามที่ประเทศจีน ขณะที่ทหารจีนประทับปืนเล็งมายังท่าน ท่านก็ทราบเจตนาแล้วว่าจะเล็งปืนไปทางไหนจะเหนี่ยวไกปืนเมื่อใด ท่านจึงสามารถเคลื่อนไหวไปยืนอยู่ข้างหลังทหารจีนคนนั้นได้

ก่อนที่เขาจะเหนี่ยวไกปืนเสียอีก สร้างความตึงเครียดอย่างสุดขีดแก่ทหารจีนคนนั้น จนบัดนี้ท่านยังจำเหตุการณ์นั้นได้อยู่เสมอ

หลังจากเสร็จสิ้นการประลองลง ท่านก็เดินไปผักผ่อนในสวน ท่านใช้มือทั้งสองวักน้ำเย็นจากน้ำพุในสวนมาล้างหน้า เกิดความรู้สึกเย็นชุ่มฉ่ำปลื้มปิติทั้งกายและใจ ที่ท่านสามารถไขปัญหาและยุติข้อขัดแย้งได้ด้วยมิตรภาพ และทันใดนั้นก็เกิดนิมิตภาพประหลาดกับท่าน ท่านรู้สึกว่าตัวชาขยับเขยื้อนไม่ได้ จิตใต้สำนึกบอกว่า ท้องฟ้ากำลังปั่นป่วน แผ่นดินกำลังสะเทือนปริแยกออกจากกัน และมีผงทองคำพุ่งขึ้นมาเกลื่อนพื้นดินเหลืองอร่ามไปทั่ว เมื่อบรรยากาศรอบตัวเริ่มสงบลง ท่านก็ได้ยินนกกากระซิบกระซาบ กันเสียงสดใส รู้สึกอิ่มเอิบราวกับได้รับบัญชาจากสวรรค์ให้เป็นตัวแทนเพื่อสร้างสรรค์ความรักความสามัคคี และสันติสุขให้เกิดแก่เมืองมนุษย์ แล้วท่านก็พบว่าแหล่งกำเนิดที่แท้จริงของ บูโดนั้นคือ ความรักความปรารถนาดีที่มาจากส่วนลึกของจิตใจนั้นเอง บูโดที่แท้จริงไม่ใช่การต่อสู้เอาชนะคู่ต่อสู้ด้วยกำลังแต่คือความพยายามที่จะรักษาความสงบสุขในโลกนี้ไว้ โดยการประสานสร้างสัมพันธภาพที่ดีงามระหว่างสิ่งมีชีวิตทั้งปวง การปฏิบัติหรือฝึกฝนบูโดนั้น คือการสร้างความกลมเกลียวให้เกิดขึ้น ระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงกับโลกแห่งจิตวิญญาณ และด้วยความเชื่อของท่านที่ว่า ความรักไม่มีการต่อสู้ ความรักไม่รู้จักศัตรู ดังนั้นในปี ค.ศ. 1926 ท่านจึงได้ให้กำเนิดไอคิโด (Aikido) ศิลปะการป้องกันตัวที่ฝึกฝนเพื่อเชื่อมโยงความรักอันบริสุทธ์ของจิตวิญญาณ ผลักดันให้เกิดพลังมหาศาล ที่ไร้ขอบเขตให้แก่ร่างกายเพื่อแสดงออกมาอย่างกลมกลืน และสวยงาม สร้างสรรค์สัมพันธภาพอันดีระหว่างผู้ฝึกฝนและสร้างความสามัคคีให้เกิดแก่ผู้คน เพื่อจรรโลงโลกให้สงบสุขตลอดไป

ช่วงนี้ชื่อเสียงของท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา เริ่มเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปจึงมีผู้ไปมาหาสู่เพื่อปรึกษาหารือ ขอคำชี้แนะจากท่านอยู่เสมอ ทั้งที่ผู้ฝึกฝนบูโด (Budokas) และบุคคลสำคัญทางด้านทหารและการเมือง และในปี ค.ศ. 1927 นายพลทหารเรือชื่อตาเกชิตะ (Takeshita) ได้เชิญท่านเดินทางไปโตเกียว เพื่อสอนไอคิโดแก่ขุนนาง และนายทหารระดับสูง นอกจากนี้ท่านยังให้การฝึกอบรมแก่นายทหารรักษาพระองค์ ขององค์จักรพรรดิ์ ซึ่งนายทหารเหล่านี้อย่างน้อยได้เคยฝึกฝนยูโด (Judo) และฟันดาบ (Kendo) ระดับสูงมาแล้ว

ขณะเดียวกันเจ้าชาย ชิมาสุ (Shimazu) ซึ่งสนพระทัยไอคิโดมาก ถึงกับประทานห้องให้ 1 ห้อง เพื่อทำเป็นโดโจ ต่อมามีผู้เข้ารับการฝึกมากขึ้นห้องจึงคับแคบ ท่านจำต้องย้ายโดโจเรื่อยไปจนกระทั่งเดือนเมษายน ค.ศ. 1931 จึงตั้งโดโจถาวรอยู่ที่วากามัสสึโจ (Wagamatsu- Cho) และได้ให้ชื่อว่า ”บูโดกัน”

ที่ โคบูกัน นี้เองที่ท่านปรมาจารย์จิโกโร คาโน (Jigoro Kano) ผู้ให้กำเนิดยูโดแผนใหม่ (Kodokan Judo) ก็ได้มาเยี่ยมชมศิลปะป้องกันตัวไอคิโดที่กำลังโด่งดังขึ้นมาในระยะสั้น ว่าจะมีลักษณะอย่างไร หลังจากที่ได้ชมแล้วปรมาจารย์จิโกโร คาโน ถึงกับออกปากว่า ไอคิโดนี้แหละเป็น

บูโดในอุดมคติของท่าน แล้ววันต่อมาท่านก็ขออนุญาติส่งลูกศิษชั้นหนึ่ง มาศึกษาไอคิโดที่บูโดกันนี้ ซึ่งตามปกติการเข้าศึกษาในโดโจแห่งนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายดาย ต้องผ่านการตรวจสอบคัดเลือกอย่างเข้มงวดว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิคลักษณะดี มีสมรรถภาพที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ อีกทั้งการฝึกก็ฝึกหนัก เข้มงวดและเอาจริงเอาจังมาก จนถึงกับมีคนภายนอกให้ชื่อว่า "โดโจนรก"

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง โดโจอยู่ในความดูแลของท่านคิสโชมารุ อูเอชิบา (Kisshomaru Ueshiba) ผู้เป็นบุตรชาย ส่วนตัวท่านเองออกไปอยู่ที่อิวามา (Iwama) ห่างจากโตเกียวประมาณ 120 กิโลเมตร

ปี ค.ศ. 1946 เนื่องจากญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่สอง จึงถูกอเมริกาห้ามฝึกศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว โดโจต่างๆ จึงถูกปิดหมดในช่วงนั้น

ปี ค.ศ. 1948 ไอคิโดเป็นศิลปะการป้องกันตัวประเภทแรกที่ได้รับอนุญาติให้เปิดสอนได้อีกด้วยเหตุผลที่ว่า การฝึกไอคิโดนั้น มีแนวโน้มในการสร้างสันติสุขให้กับสังคม

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1948 สำนักโคบูกันได้เปลี่ยนชื่อเป็น ไอคิไก (Aikikai) ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้นได้ให้การรับรองและยกย่องว่าเป็นสถานศึกษาเพื่อชุมชนที่สำคัญแห่งหนึ่ง นับแต่นั้นมาจำนวนผู้เรียนไอคิโดก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ระบบการฝึกก็ได้รับการปรับปรุงให้ถูกหลักวิชาการสมัยใหม่มากขึ้น จนมีผู้ฝึกไอคิโดรุดหน้าไปถึงสายดำขั้น 8 ในปี ค.ศ. 1950 ขณะที่ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา อายุได้ 67 ปี ท่านก็โอนกิจการเกี่ยวกับไอคิโดทั้งหมดให้แก่บุตรชาย กับพวกลูกศิษย์ของท่าน และต่อมามีลูกศิษย์หลายคนได้เดินทางไปเผยแพร่ไอคิโดยังต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ทางเอเชียก็มี พม่า และไทย เป็นต้น

ในที่สุดท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ก็ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ 26 เมษายน ค.ศ. 1969 รวมอายุได้ 86 ปี ท่านมีบุตรทั้งหมด 4 คน เป็นบุตรหญิง 1 คน และบุตรชาย 3 คน และบุตรชายสองคนแรกเสียชีวิตในวัยเด็ก จึงเหลือบุตรชายคนสุดท้ายเพียงคนเดียว คือ ท่านคิสโชมารุ อูเอชิบา (Kisshomaru Ueshiba) ซึ่งเป็นผู้จรรโลงสำนักงานใหญ่ไอคิไก (Aikikai Foundation) ให้เป็นศูนย์กลางไอคิโดของโลกเจริญรอยตามบิดา เผยแพร่ จนไอคิโดได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางถึง 6 ทวีป

ปัจจุบันสำนักงานใหญ่ไอคิไก ซึ่งเป็นที่ตั้งของไอคิโดฮอมบู (Aikido Hombu Dojo) เป็นศูนย์กลางการฝึกไอคิโดที่มีผู้เข้ารับการฝึกอย่างจริงจัง รวมแล้ววันละหลายร้อยคน จากทุกสารทิศ ทั้งในประเทศญี่ปุ่น และจากดินแดนคนละซีกโลก เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศสหรัฐอเมริกา และจากประเทศไทยอีกหลายรุ่น หลายคนโดยโรงฝึกจะเปิดให้ฝึกทุกวัน ตั้งแต่ 06.00-20.00 น. ผู้เข้าฝึกมีทั้งกลุ่มแรกเริ่ม จนถึงกลุ่มพิเศษที่มีความสามารถอยู่ในระดับสูงซึ่งทุกคนตั้งใจฝึกฝร่างกายและจิตใจอย่างมุ่งมั้น เพื่อบากบั่นไปให้ถึงแนวทางที่ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ได้วางไว้ และเดินต่อไปตามทางสายนี้ เพื่อให้บรรลุถึงอุดมการณ์ที่ว่าจะเพียรสร้างสรรค์ จรรโลงไว้ ซึ่งความรัก และความสามัคคีของมวลมนุษย์ในโลกนี้ โดยมีไอคิโดเป็นสายเชื่อมโยงความดีงามเหล่านี้เอาไว้ด้วยกัน (นำชัย เลวัลย์. 2531: 5-14)

ความหมายของไอคิโด

คำว่า ”ไอคิโด” (Aikido) เมื่อแยกคำออกมาแล้ว จะมีความหมายดังนี้

ไอ (Ai) หมายถึง การทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งของระบบกล้ามเนื้อ (Coordination) หรือหมายถึงความกลมเกลียวปรองดอง (Harmony)

คิ (Ki) หมายถึง พลังทางจิตหรือพลังภายใน (Mental Energy) หรือหมายถึง ความมุ่งมั่นทางจิตใจ

โด (Do) หมายถึง วิธีการ หรือวิธีทาง (Method or Way)

ดังนั้นโดยรูปคำแล้ว ไอคิโดจึงหมายถึง วิถีทางหรือวิธีการประสานสัมพันธ์ ของพลังจิตกับการแสดงออกของความสามารถทางกายอย่างมีประสิทธิภาพ

เกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่อง ความหมายของไอคิโดนั้น ท่านปรมาจารย์โมริเฮอิ อูเอชิบา ได้กล่าวถึงไอคิโดว่า ไอคิโดไม่ใช่ศาสตร์ที่จะใช้เพื่อการต่อสู้ทำร้ายหรือเอาแพ้ชนะซึ่งกัน และกัน แท้ที่จริงแล้วไอคิโดเป็นสื่อกลางที่จะเชื่อมโยงผู้คนในโลกนี้ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือเรียกได้ว่าเป็น ”ครอบครัวของมวลมนุษย์” นั่นเอง

ท่านคิสโชมารุ อูเอชิบา ประธานสมาคมไอคิโดโลกปัจจุบัน กล่าวถึงไอคิโดว่า ไอคิโดนั้นเป็นศิลปะข้อดีที่นำวัฒนธรรมทางจิตใจซึ่งเป็นสิ่งที่ภูมิใจของชาวตะวันออก ไปสู่การปฏิบัติในสังคมแห่งความเป็นจริง ในลักษณะที่ ”การแสดงออก และพละกำลังภายในหลอมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” นอกจากนี้ ไอคิโดยังแทรกซึมเข้าไปในกลุ่มชนที่มีมโนธรรมในแต่ละประเทศ ในฐานะที่เป็นศิลปะที่นำมาซึ่งจิตสำนึกแห่งการรับใช้มนุษยชาติทุกหมู่เหล่า ดังนั้นไอคิโดซึ่งถือกำเนิดในประเทศญี่ปุ่นจึงมิใช่สมบัติเฉพาะของชาวญี่ปุ่นอีกต่อไป และอาจกล่าวได้ว่า สัจธรรมที่ปรากฏอยู่ในศิลปะไอคิโดได้แสดงให้ประจักษ์แก่ชาวโลกในฐานะที่เป็นสมบัติของมนุษยชาติ (นำชัย เลวัลย์. 2531: 16)

พัฒนาการของไอคิโดในประเทศไทย

ศิลปะการป้องกันตัวไอคิโด ได้เข้าสู่ประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2504 โดยนักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกัน ชื่อ มิสเตอร์ไวท์ ชิโดนี (Mr. White Sidony) ได้เปิดสอนไอคิโดให้แก่ อาจารย์ และนักศึกษา เป็นครั้งแรกที่วิทยาลัยพลศึกษา (ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษาในบริเวณกรีฑาสถานแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร) ต่อมาท่านพบว่ามีผู้สนใจมากขึ้น จึงได้ติดต่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานใหญ่ไอคิโดโลกกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เพื่อขอผู้เชี่ยวชาญมาสอน ทางสำนักงานใหญ่ก็ไม่ขัดข้อง ส่งนักไอคิโดที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเอเชีย กรุงโตเกียว มาช่วยสอนในประเทศไทย 2 ท่าน คือ อาจารย์ชิเกรุ ยามาดา และอาจารย์คูซูฮิโต โอชาวา ส่วนสถานที่ฝึกก็ใช้วิทยาลัยพลศึกษาเหมือนเดิม

ครั้นครบสองปีอาจารย์รุ่นแรกก็เดินทางกลับ สำนักงานใหญ่ส่งอาจารย์รุ่นใหม่มาเสริมให้มิได้ขาด จนถึงปัจจุบันมีอาจารย์จากประเทศญี่ปุ่นหมุนเวียนเข้ามาช่วยสอนรวมแล้วถึง 10 ท่าน ดังรายละเอียดต่อปนี้

1. มิสเตอร์ชิเกรุ ยามาดา (Mr. Shigeru Yamada) พ.ศ. 2505-2506
2. มิสเตอร์กูซูฮิโต โอซาวา (Mr. Kusuhito Osawa) พ.ศ. 2505-2506
3. มิสเตอร์เทนคาอิ มาเอกาวา (Mr. Tenkai Maekawa) พ.ศ. 2506-2507
4. มิสเตอร์มาอิกาวา คะซึรากิ (Mr. Maikawa Katsuragi) พ.ศ. 2506-2507
5. มิสเตอร์โมโตฮิโร ฟูกากุชา (Mr. Motohiro Fukakusa) พ.ศ. 2507-ปัจจุบัน
6. มิสเตอร์เคนอิจิ โอคาโมโต (Mr. Kenichi Okamoto) พ.ศ. 2507-2508
7. มิสเตอร์โชจิ นากาซาวา (Mr. Shoji Nakasawa) พ.ศ. 2508-2509
8. มิสเตอร์คานจิ อิชิซาวา (Mr. Kanji Ishisawa) พ.ศ. 2508-2513
9. มิสเตอร์เคนทะโร บาบะ (Mr. Kentaro Baba) พ.ศ. 2513-ปัจจุบัน
10. มิสเตอร์ซาดาโอะ นิชิมูระ (Mr. Sadao Nishimura) พ.ศ. 2513-2514

มีอาจารย์สองท่านที่สอนมาถึงปัจจุบัน คือ อาจารย์โมโตฮิโร ฟูกากุชา เริ่มสอนตั้งแต่ 2507 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมไอคิโดประเทศไทย และเป็นอาจารย์ควบคุมเทคนิคการฝึกสอนภาคพื้นเอเชียตะวันออกฉียงใต้ รวม 7 ประเทศ คือ มาเลเซีย สิงค์โปร ฮ่องกง อินโดนีเซีย ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ และประเทศไทย นอกจากที่ท่านได้รับเกียรติได้รับการยกย่องให้เป็น "บิดาแห่งวิชาไอคิโดในประเทศไทย" อุดมคติในการสอนของท่านคือ" การมีระเบียบและระบบ นำมาซึ่งความรักความสามัคคี" ส่วนอาจารย์เคนทะโร บาบะ เริ่มสอนตั้งแต่ พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา

นอกจากนี้ ยังมีนักไอคิโดสายดำจากประเทศญี่ปุ่นอีกหลายท่านได้มีส่วนมาช่วยสอนสมาชิกของสมาคมไอคิโดประเทศไทย อาทิมิสเตอร์โยชิโออิ ซาวาดะ (Mr. Yoshioi Sawada) พ.ศ. 2516-2517 และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิสเตอร์เทซึโนบุ ทานิกาวา (Mr. Tetsunobu Tanikawa) เริ่มเข้ามาช่วยสอนตั้งแต่ พ.ศ. 2523 จนถึงปัจจุบัน ขณะนี้ดำรงตำแหน่งผู้สอนของสมาคมไอคิโดประเทศไทย

สำหรับสถานที่ฝึกไอคิโดของสมาคมไอคิโดประเทศไทยได้ย้ายไปเรื่อยๆ จากวิทยาลัยพลศึกษา ไปอยู่กองปราบปรามสามยอด จากนั้นก็ย้ายไปอยู่ที่สถานฝึกยูโดบูโดกัง เยาวราช เมื่อ พ.ศ. 2551 ในปี พ.ศ. 2513 บริษัทคาวาซากิประเทศไทย จำกัด ได้ให้ความอุปถัมภ์ โดยจัดสถานฝึกซ้อมให้ชั้น 4 ตึกเลขที่ 1159-1165 ตรงข้ามไปรษณีย์กลาง ถนนเจริญกรุง เขตบางรักกรุงเทพมหานคร ชื่อของสถานฝึก คือ "เรนบูกัง" สถานที่ฝึกแห่งนี้นับว่าเป็นทั้งศูนย์ฝึกไอคิโดประเทศไทย และสำนักงานใหญ่ของสมาคมไอคิโดประเทศไทย ในขณะนั้นซึ่งยังไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้อง (นำชัย เลวัลย์. 2531: 16) จึงได้จดทะเบียนเป็นสมาคมไอคิโดประเทศไทยอย่างถูกต้องเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2518 ได้มีการขออนุญาติจัดตั้งเป็นสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยมีอาจารย์ประพันธ์ จิตตะปุตตะ เป็นหัวหน้าขอจัดตั้งสมาคมไอคิโดประเทศไทย และได้รับการจดทะเบียนวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2518 วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2525 ได้ย้ายที่ฝึกไปอยู่สมาคมไปยัง Y.M.C.A กรุงเทพมหานคร วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2539 สถานที่ฝึกไอคิโดของสมาคมที่ Y.M.C.A. ได้ยุติลงด้วยเหตุรื้ออาคารจึงยกเลิกสัญญาให้เช่า จึงย้ายสถานที่ฝึกมาประจำ ณ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) จนถึงวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 สถานที่ฝึกของสมาคมไอคิโดประเทศไทย

เป็นระยะเวลา 3 ปี (1 มกราคม พ.ศ. 2539 ถึง 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541) วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 สมาคมไอคิโดประเทศไทยได้ย้ายที่ตั้งมาอยู่ที่ เลขที่ 152/3 ชั้น 2 ถนนสุขุมวิท ระหว่างซอย 67-69 แขวงพระโขนงเหนือ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 (โทร 02-7140828) โดยใช้สถานที่ฝึกว่า เรนบูกัง โดโจ (Renbukan Dojo) และเป็นสถานฝึก และศูนย์กลางสมาชิกจนถึงปัจจุบัน (ฉัตย์มงคล ชาแท่น. 2547: 21-22)

ปรัชญาไอคิโด

ไอคิโดมีรากฐานปรัชญามาจากการที่ท่านปรมาจารย์ มอริเฮอิ อูเอชิบา ได้เรียนวิชาการต่อสู้ป้องกันตัวมาหลายชนิด ท่านก็ยังรู้สึกว่ามีบางอย่างที่ขาดหายไปสำหรับท่าน ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวควรที่จะสื่อถึงวิถีการดำเนินชีวิต มากกว่าที่จะเป็นเพียงการต่อสู้เท่านั้น ศิลปะการป้องกันตัวจึงควรต้องมีปรัชญาที่มีความหมาย ท่านประจักษ์ว่าผู้ชนะในวันนี้สามารถเป็นผู้แพ้ในวันหน้า ผู้ที่แข็งแรงที่สุดจะพบผู้ที่แข็งแรงกว่า และการเอาชนะกันด้วยกำลังกายหรือความรุนแรงมักจะจบลงด้วยความอึดอัดเนื่องจากความสามารถทางกายที่มีขีดจำกัด

ท่านรู้สึกยังไม่พอกับความสำเร็จที่ได้รับในขณะนั้นเนื่องจากท่านรู้ว่าคู่ต่อสู้ที่น่ากลัวที่สุดคือตัวท่านเอง และวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวคือการสามารถระงับตนเองจากความต้องการ และความทะเยอทะยาน ที่ต้องการเอาชนะ ซึ่งที่แท้จริงแล้วมนุษย์เราควรจะเอาชนะตนเองให้ได้เสียก่อน

ผลลัพธ์ของแนวคิดนี้คือ ศิลปะไอคิโด จะต้องมีจริยธรรมที่ควรคู่กับการต่อสู้ป้องกันตัวจึงจะถือว่าเป็นการต่อสู้ป้องกันตัวที่แท้จริง (ฉัตย์มงคล ชาแท่น. 2547: 14)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

วิลลิส (Willis. 1982: 10) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการแข่งขันกับระดับของการแข่งขัน โดยให้นักกีฬาประเมินตัวเองและผู้ฝึกสอนประเมินนักกีฬาในการแข่งขัน จุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้ เป็นการตรวจสอบถึงพลังของความกลัว ความล้มเหลว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาชาย 33 คน เป็นนักกีฬาหญิง 10 คน ผลการศึกษาพบว่า การประเมินของผู้ฝึกสอนได้ให้ทักษะของนักกีฬามีความสัมพันธ์มากที่สุดกับระดับของการแข่งขันและระดับของแรงจูงใจ การประเมินตนเองของนักกีฬา การเข้าร่วมการแข่งขัน และพลังแรงจูงใจ คะแนนเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการคาดเดา และพลังแรงจูงใจของนักกีฬาหญิงมีความสัมพันธ์กับผู้ฝึกสอน ทักษะและความรู้ความเข้าใจกับการแข่งขัน เป็นสิ่งที่บ่งชี้บอกถึงระดับของแรงจูงใจที่ดีที่สุดในการคาดเดาของผู้ฝึกสอนและแรงจูงใจพบเสมอๆ คือ ความกลัว

เออลี่ (Early. 1987: 93) ได้ศึกษาการปรับตัวและศึกษาความแตกต่างของแรงจูงใจในการเข้าร่วมเล่นกีฬาประเภททีมและประเภทบุคคล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดลักษณะการปรับตัวพื้นฐานที่สัมพันธ์กับการปรับความประพฤติและแบบสอบถามวัดแรงจูงใจ ในการเข้าแข่งขันกลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาฟุตบอล นักกีฬาบาสเกตบอล นักกรีฑาประเภทลู่ นักกีฬากอล์ฟ นักกีฬาเทนนิส ผู้ไม่เป็นนักกีฬา และผู้ที่เป็นนักกีฬาครั้งเดียว ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจแตกต่างกันในด้านกลัวความล้มเหลว สมรรถภาพร่างกาย การแจ้งให้ทราบ และการควบคุมระหว่างนักกีฬาประเภททีมและนักกีฬาประเภทบุคคล แต่การปรับตัวไม่ต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวขั้นพื้นฐานกับแรงจูงใจในการแข่งขันชี้ให้เห็นว่าในกีฬาประเภทบุคคลมีความสามารถสูงและต่ำมีความแตกต่างกัน ขั้นแนะนำเพื่อการพัฒนาลักษณะของบุคคลให้ดีขึ้นนั้น จะมีความเกี่ยวข้องกับการรักษาแรงจูงใจของนักกีฬาแต่ละบุคคลไว้

ไวท์ (White. 1990: 155) ได้ศึกษาลักษณะเฉพาะตัวทางด้านเกี่ยวกับจิตวิทยา และแรงจูงใจในการเล่นกีฬาของนักกีฬาหญิงระดับมหาวิทยาลัยที่มีความสามารถสูง จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้ เพื่อทำความเข้าใจทางด้านประชากรศาสตร์และลักษณะของแรงจูงใจในการเข้าร่วมเล่นกีฬา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักกีฬาหญิงของมหาวิทยาลัยเซาท์อิสเทิร์นที่ประสบความสำเร็จในรายการแข่งขันภายในประเทศ กลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามมาตรฐานซึ่งมี 3 ตอน คือ ประสบการณ์ทางด้านการกีฬา ความคิดเห็นส่วนตัว และระดับความสนใจทางสังคม จุดสนใจของการศึกษาในขั้นต้นเป็นการศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาในขอบเขต 5 ด้าน คือ ความต้องการเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว ความขัดแย้ง ความสามารถความร่วมมือ และการแข่งขัน คำถามเพื่อการวิจัยเป็นแบบเฉพาะเจาะจงที่สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวในทางการกีฬากับแรงจูงใจในการเล่นกีฬา ความสามารถทางกีฬากับแรงจูงใจในการเล่นกีฬา ความสามารถทางกีฬากับการพัฒนาทางการกีฬา แรงจูงใจในการเล่นกีฬากับการพัฒนาทางการกีฬา ผลของการศึกษาพบว่า แรงจูงใจในการเล่นกีฬามีความสัมพันธ์อย่างมากกับบุคคล และการแก้ไขทางสังคม และการแข่งขัน ความก้าวร้าว ความขัดแย้ง มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับความรู้สึกในทางลบ มีความสัมพันธ์ระหว่างการปรับปรุงตัวทางการกีฬาประเภททีมและนักกีฬาประเภทบุคคล องค์ประกอบของบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถทางการกีฬาและความสนใจทางสังคม ไม่มีสิ่งใดชี้ว่าการจัดการแก้ไของค์ประกอบส่วนบุคคลให้เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเล่นกีฬา และแม้ว่านักกีฬาในกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจะมีความสำเร็จในการแข่งขันอย่างสูงก็ยังเห็นคุณค่าของการประสานความร่วมมือ และเห็นว่าเป็นเครื่องมือสำคัญของการประสบความสำเร็จในการกีฬาและประสบความสำเร็จในการศึกษา

มิทเชลล์ (Mitchell. 1993: 3842) ได้ศึกษาการรับรู้ ที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอก และสภาพแวดล้อมของการเรียน ในวิชาพลศึกษา โดยศึกษาความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายสัมฤทธิ์กับแรงจูงใจในการเรียนการศึกษามุ่งตรวจสอบพิสูจน์ระดับของแรงจูงใจภายนอกจากการจัด

สภาพแวดล้อมของการเรียนและความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับแรงจูงใจอื่นๆ เช่น จุดมุ่งหมาย สัมฤทธิ์ ความสามารถในการรับรู้ของตนเอง แรงจูงใจเหล่านี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียน 50 คน ในโรงเรียนระดับกลางโดยให้ตอบแบบสอบถามจากการวิเคราะห์กราฟของผลการเรียนการสอนพลศึกษาได้พัฒนาขึ้น และศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ขึ้นคือ นักเรียน 622 คน ในการพิสูจน์ความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ผลการศึกษาพบว่า ระดับแรงจูงใจในการเรียนมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายสัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญ การวิจัยครั้งนี้ได้อภิปรายในขอบเขตของความเกี่ยวพันสำหรับครูและผู้วิจัยทางพลศึกษา

อโมรอส และฮอร์น (Amorase; & Horm. 1995: 20) ได้ทำการทดสอบแรงจูงใจภายในระยะยาวของนักกีฬาวิทยาลัยปีแรก โดยศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้ฝึกสอน และสถานะภาพทางการศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมของผู้ฝึกสอนและสถานภาพทางการศึกษาสามารถทำนายความเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจภายในของนักกีฬาวิทยาลัยปีแรกได้หรือไม่ แบบสอบถามได้ดำเนินการทั้งก่อนและหลังฤดูการแข่งขันกับนักกีฬาจำนวน 76 คน ผลการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะของผู้ฝึกสอนแบบเผด็จการ พร้อมทั้งมีพฤติกรรมตอบสนองรุนแรงมีผลสนับสนุนอย่างมาก ที่ทำให้แรงจูงใจภายในลดลง และสถานภาพทางการศึกษาไม่มีผลต่อแรงจูงใจภายใน

คารูสซานู และโรเบิร์ท (Karussanu; & Robert. 1995: 57) ได้ศึกษาแรงจูงใจในกิจกรรมพลศึกษา โดยเฉพาะในแง่บทบาทของบรรยากาศเสริมแรงจูงใจ แรงจูงใจภายใน และประสิทธิภาพของตนเอง การศึกษาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศเสริมแรงจูงใจแรงจูงใจภายในและประสิทธิภาพของตนเองในกิจกรรมพลศึกษา และเพื่อค้นหาบทบาทของการกำหนดเป้าหมายชัดเจน และบรรยากาศเสริมแรงจูงใจที่มีต่อระดับแรงจูงใจภายใน และประสิทธิภาพของตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 247 คน ที่ลงทะเบียน และเข้าร่วมเทนนิสระดับพื้นฐาน แบบสอบถามนั้นเกี่ยวกับเป้าหมายการเล่นกีฬา บรรยากาศที่ช่วยเสริมความต้องการเรียน ดัชนีชี้ถึงแรงจูงใจภายใน ประสิทธิภาพ และความสามารถของตนเองที่มีครูชี้แนะจะทำให้นักเรียนสนุกสนานมีความพยายามพัฒนาความสามารถเมื่อมีการเรียนการสอนโฟร์แฮนด์ แบคแฮนด์ และวอลเลย์ในช่วงที่ให้นักเรียนแสดงความสามารถ หากมีความตึงเครียดจะทำให้ผลดี แต่ในช่วงที่ชี้แนะ และสาธิต การตั้งเป้าหมายทางอารมณ์ แสดงว่ามีแรงจูงใจภายใน ขณะที่บรรยากาศเสริมแรงจูงใจที่รับรู้โดยจะแสดงประสิทธิภาพได้ จะเห็นได้ว่าการแยกแยะช่วงชี้แนะ และช่วงแสดง ออกจากกัน จะมีผลต่อแรงจูงใจของนักเรียนในการทำกิจกรรมพลศึกษา

งานวิจัยในประเทศ

พีระเจท ริ้วทอง (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแรงจูงใจของนักกีฬาที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21 พุทธศักราช 2536 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักกีฬาจำนวน 800 คน แยกเป็นนักกีฬาประเภทบุคคล 400 คน นักกีฬาประเภททีม 400 คน และกลุ่มนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จ 256 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดแรงจูงใจถายใน / แรงจูงใจภายนอก ของไวท์ ที่แปลเป็นภาษาไทย หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน และค่า ที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาประเภทบุคคล และนักกีฬาประเภททีม ที่เข้าร่วมการแข่งขันครั้งนี้มีแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

2. แรงจูงใจของนักกีฬาทั้งประเภทบุคคล และประเภททีม ในการแข่งขันครั้งนี้มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน

3. นักกีฬาที่ประสบความสำเร็จทั้งประเภทบุคคล และประเภททีม ในการแข่งขันครั้งนี้มีแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก

4. แรงจูงใจของนักกีฬาที่ประสบความสำเร็จทั้งประเภทบุคคล และประเภททีมในการแข่งขันครั้งนี้ มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน

ดนัย ยาหอม (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬายกน้ำหนักของนักกีฬาหญิงพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬายกน้ำหนักของนักกีฬาหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬายกน้ำหนักหญิงที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬายกน้ำหนักที่จัดการแข่งขันขึ้นโดยสมาคมกีฬายกน้ำหนักสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และรายการแข่งขันระดับนานาชาติที่ประเทศส่งเข้าร่วมแข่งขัน ประจำปี พ.ศ. 2537 เป็นนักกีฬาระดับเยาวชน 70 คน ระดับประชาชน 82 คน และระดับทีมชาติ 9 คน รวมทั้งสิ้น 161 คน ซึ่งได้มาโดยการเจาะจงเลือก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬายกน้ำหนักหญิงระดับเยาวชนมีแรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต แล้วด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ส่วนแรงจูงในเฉลี่ยอยู่ระกับน้อย มี 3 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านความรักความถนัดและความสนใจ และด้านเกียรติยศชื่อเสียง

2. นักกีฬายกน้ำหนักหญิงระดับประชาชนมีแรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ

ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ส่วนแรงจูงในเฉลี่ยอยู่ระดับน้อย มี 3 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านรายได้และผลประโยชน์ และด้านความรักความถนัดและความสนใจ

3. นักกีฬายกน้ำหนักหญิงทีมชาติมีแรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีแรงจูงในเฉลี่ยอยู่ระดับน้อย มี 1 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านความรักความถนัดและความสนใจ

สุรีย์ พันธ์รักษ์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาจักรยานเสือภูเขา การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาจักรยานเสือภูเขา ประชากรเป็นนักกีฬาจักรยานเสือภูเขาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาจักรยานเสือภูเขาที่จัดการแข่งขันขึ้นโดยสถาบันราชภัฏจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยความร่วมมือของสมาคมจักรยานเพื่อสุขภาพ และสมาคมจักรยานสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นนักกีฬาระดับอายุไม่เกิน 18 ปี 165 คน ระดับอายุทั่วไป 238 คน รวมทั้งสิ้น 403 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้ทำการวิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาจักรยานเสือภูเขาทั้งหมด มีแรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความรักความถนัดและความสนใจ ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง

2. นักกีฬาจักรยานเสือภูเขาระดับอายุไม่เกิน 18 ปี มีแรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านความรักความถนัดและความสนใจ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านรายได้และผลประโยชน์ และ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง

3. นักกีฬาจักรยานเสือภูเขาระดับอายุทั่วไป มีแรงจูงใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านความรักความถนัดและความสนใจ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง

กฤษฎา จุลชาต (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเล่นกีฬากอล์ฟ การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกอล์ฟ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเยาวชนชาย เยาวชนหญิง ประชาชนชาย และประชาชนหญิง ที่เล่นกอล์ฟ ณ สนามฝึกซ้อมในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 สนาม และกลุ่มตัวอย่าง 100 คน รวมจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. เยาวชนชายที่เล่นกีฬากอล์ฟ มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬากอล์ฟ ระดับปานกลาง 3 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านความรักความถนัดและความสนใจ มีแรงจูงใจในระดับมากที่สุด คือ ด้านสุขภาพอนามัย มีแรงจูงใจในระดับมากก็คือ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. เยาวชนหญิงที่เล่นกอล์ฟ มีแรงจูงใจในการเล่นกอล์ฟ ระดับปานกลาง 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านความรักความถนัดและความสนใจ และ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และมีแรงจูงใจระดับมาก ด้านสุขภาพอนามัย

3. ประชาชนชายที่เล่นกอล์ฟ มีแรงจูงใจในการเล่นกอล์ฟ มีแรงจูงใจในการเล่นกอล์ฟระดับปานกลาง 5 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านสุขภาพและอนามัย ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านความรักความถนัดและความสนใจ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และด้านรายได้และผลประโยชน์

4. ประชาชนหญิงที่เล่นกอล์ฟ มีแรงจูงใจในการเล่นกอล์ฟระดับปานกลาง 3 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านความรักความถนัดและความสนใจ และด้านรายได้และผลประโยชน์ มีแรงจูงใจระดับมากคือ ด้านสุขภาพและอนามัย และมีแรงจูงใจระดับน้อยที่สุด คือ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง

กนกวรรณ สารจันทร์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเล่นกีฬาซอฟท์บอลของนักกีฬาซอฟท์บอลในการแข่งขันกีฬาซอฟท์บอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประจำปี 2545 การวิจัยครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเล่นกีฬาซอฟท์บอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ประจำปี 2545 จำนวน 234 คน เป็นนักกีฬาซอฟท์บอลชาย 130 คน และนักกีฬาซอฟท์บอลหญิง 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬาซอฟท์บอลชาย มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬาซอฟท์บอล ระดับมากที่สุด 3 ด้าน ตามลำดับ คือ ความรัก ความถนัดและความสนใจ ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และด้านรายได้และผลประโยชน์ มีแรงจูงใจในระดับมาก คือ ด้านสุขภาพอนามัย มีแรงจูงใจระดับปานกลาง คือ ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต

2. นักกีฬาซอฟท์บอลหญิง มีแรงจูงใจในการเล่นกีฬาซอฟท์บอล ระดับมากที่สุด 2 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านสุขภาพอนามัย และด้านความรัก ความถนัดและความสนใจ มีแรงจูงใจในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ด้านเกียรติยศชื่อเสียง และด้านรายได้และผลประโยชน์

ชงชัย บุสลี (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเดินและวิ่งเหยาะของผู้สูงอายุในจังหวัดสระบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการเดินและวิ่งเหยาะของผู้สูงอายุในจังหวัดสระบุรี ด้านสุขภาพอนามัย ด้านรายได้และผลประโยชน์ ด้านความรัก ความถนัดและความสนใจ และ ด้านเกียรติยศ ชื่อเสียงและสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุชายและหญิง ที่มาออกกำลังกายโดยการเดินและวิ่งเหยาะในสนามกีฬาของอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดสระบุรี จำนวน 600 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) มา 10 อำเภอๆ ละ 60 คน โดยแยกเพศชายอำเภอละ 30 คน และเพศหญิง อำเภอละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่น .897 เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้วจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเดินและวิ่งเหยาะ ด้านความรักความถนัดและความสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสุขภาพและอนามัย อยู่ในระดับมาก ด้านรายได้และผลประโยชน์ และ ด้านเกียรติยศชื่อเสียงและสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. ผู้สูงอายุ อาชีพข้าราชการบำนาญและพนักงาน และประกอบอาชีพส่วนตัวทั้งเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเดินและวิ่งเหยาะ ด้านความรักความถนัดและความสนใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสุขภาพและอนามัย อยู่ในระดับมาก ด้านรายได้และผลประโยชน์ และด้านเกียรติยศชื่อเสียงและสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ผู้สูงอายุ ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีแรงจูงใจในการเดินและวิ่งเหยาะ ด้านความรักความถนัดและความสนใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสุขภาพและอนามัย อยู่ในระดับมาก ด้านรายได้และผลประโยชน์ และด้านเกียรติยศชื่อเสียงและสังคม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สมนึก บุญนาค (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกฝึกกีฬามวยไทยของนักเรียนชาย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2547 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบแรงจูงใจในการเลือกฝึกกีฬามวยไทยของนักเรียนชาย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2547 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 226 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ข้อเสนอแนะ นำมาเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า ด้านความรักความถนัดและความสนใจนักเรียนชายที่เลือกฝึกกีฬามวยไทย มีแรงจูงใจ ระดับมาก ร้อยละ 49.63 รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 18.81 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.71 ระดับน้อย ร้อยละ 8.19 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 7.67 ด้านสุขภาพและอนามัย นักเรียนชายที่เลือกฝึกกีฬามวยไทย มีแรงจูงใจ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 38.05 รองลงมา คือ

ระดับมาก ร้อยละ 30.71 ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.00 ระดับน้อย ร้อยละ 8.54 และระดับน้อยที่สุด 7.70 ด้านรายได้และผลประโยชน์ นักเรียนชายที่เลือกฝึกกีฬามวยไทย มีแรงจูงใจ ระดับมาก ร้อยละ 47.01 รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 22.23 ระดับปานกลาง ร้อยละ 14.44 ระดับน้อย ร้อยละ 8.35 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 7.96 ด้านเกียรติยศและชื่อเสียง นักเรียนชายที่เลือกฝึกกีฬามวยไทย มีแรงจูงใจ ระดับมาก ร้อยละ 44.12 รองลงมา คือ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 24.02 ระดับปานกลาง ร้อยละ 12.77 ระดับน้อย ร้อยละ 10.24 และระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 8.85 ด้านโอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต นักเรียนชายที่เลือกฝึกกีฬามวยไทย มีแรงจูงใจ ระดับมากที่สุด ร้อยละ 38.99 รองลงมา คือ ระดับมาก ร้อยละ 30.64 ระดับปานกลาง ร้อยะละ 11.50 ระดับน้อยที่สุด ร้อยละ 9.79 และระดับน้อย ร้อยละ 9.07

จากทฤษฎี และหลักการ รวมทั้งผลการวิจัยที่ได้นำเสนอนี้จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจมีส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จ และพัฒนาคน สามารถช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ สามารถปรับปรุงตัวเอง ยอมรับ และตระหนักในความสามารถของตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจที่จะเป็นประโยชน์ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมหรือการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ในการที่จะไปถึงซึ่งจุดประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้ และใช้ในทางสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ที่เป็นสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 จำนวน 188 คน เป็นชาย 124 คน เป็นหญิง 64 คน (สมาคมไอคิโดประเทศไทย. 2552)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 148 คน เป็นชาย 92 คน เป็นหญิง 56 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบวัดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ของ คุณัตว์ พิธพรชัยกุล (2548) แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

แรงจูงใจภายใน ได้แก่ข้อ 1, 3, 4, 6, 7, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 21, 24, 26 และ 29

แรงจูงใจภายนอก ได้แก่ข้อ 2, 5, 8, 9, 11, 14, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 27, 28, และ 30

มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, และ น้อยที่สุด โดยมีระดับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย มีคะแนนดังนี้

มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ระดับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จากค่าคะแนนมาแปลความหมายเป็นค่าเฉลี่ยรายข้อและรายด้าน การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้ (นันทนา ลิ้มประยูร. 2537)

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} + \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย
มากที่สุด	4.21 – 5.00
มาก	3.41 – 4.20
ปานกลาง	2.61 – 3.40
น้อย	1.81 – 2.60
น้อยที่สุด	1.00 – 1.80

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงจูงใจ โดยศึกษาจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพลศึกษา และแบบวัดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ของ คุณัตว์ พิธพรชัยกุล (2548) มีความสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้จึงขออนุญาตดัดแปลงเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล

2. ศึกษาหาข้อมูลเบื้องต้นจากการสอบถามผู้ฝึกไอคิโดและอาจารย์ผู้ฝึกสอนไอคิโด

3. นำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ตามทฤษฎีแรงจูงใจ จากนั้นนำมาสร้างแบบสอบถาม โดยการแยกลักษณะแรงจูงใจออกเป็น 2 ด้าน

3.1 แรงจูงใจภายใน

3.2 แรงจูงใจภายนอก

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงโดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruency)

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ที่สนใจฝึกไอคิโดที่ไทย-ญี่ปุ่น ดินแดง จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญ

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลถึงนายกสมาคมไอคิโดประเทศไทย

3. ดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการแจกแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ถูกต้อง แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และหาค่าสถิติตามลักษณะที่ต้องการศึกษาดังนี้

1. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยวิธีหาความถี่ และค่าร้อยละ

2. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านแรงจูงใจภายนอกโดยหาความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) หรือทดสอบแบบเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างก็เปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง และความเรียง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลความหมาย และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบเอฟ (F-distribution)
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนกำลังสอง (Mean of Square)
f	แทน	จำนวนความถี่
%	แทน	จำนวนร้อยละ
p	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้วปรากฏได้ว่าแบบสอบถาม และข้อมูล ครบถ้วน 100% ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ (Multiple Choices) นำข้อมูลที่ได้รับมาแจกแจงความถี่ แล้วคิดเป็นร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง และความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด นำข้อมูลที่ได้รับมาหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอในรูปตาราง และความเรียง โดยจำแนกดังนี้

แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายนอก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงความถี่ แล้วคิดเป็นร้อยละ นำเสนอในรูปตาราง และความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 ค่าความถี่ และค่าร้อยละของข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	92	62.16
หญิง	56	37.84
รวม	148	100.00
ประสบการณ์การฝึกไอคิโด		
น้อยกว่า 1 ปี	65	43.92
1-5 ปี	41	27.70
มากกว่า 5 ปี	42	28.38
รวม	148	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 148 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 62.16 เพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 37.84 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การฝึกไอคิโด แบ่งเป็นสมาชิกที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 43.92 ประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 และประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.38

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ทำการเปรียบเทียบ ตามตัวแปร เพศ และ ประสบการณ์การฝึก

ตาราง 2 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย (n = 148)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. แรงจูงใจภายใน	3.95	0.45	มาก
2. แรงจูงใจภายนอก	3.48	0.57	มาก
รวม	3.72	0.46	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยมีแรงจูงใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.72 และ 0.46 ตามลำดับ

พบว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ด้านแรงจูงใจภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.95 และ 0.45 ตามลำดับ ด้านแรงจูงใจภายนอกโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบมาตรฐาน เท่ากับ 3.48 และ 0.57 ตามลำดับ

ตาราง 3 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย (n = 148)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	4.45	0.65	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	4.26	0.79	มากที่สุด
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	4.11	0.79	มาก
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	3.26	1.04	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	3.81	0.91	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	4.35	0.69	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	4.16	0.74	มาก
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	3.80	0.88	มาก
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	4.12	0.67	มาก
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.73	0.90	มาก
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	4.04	0.80	มาก
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	3.05	0.97	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	4.08	0.70	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	3.88	0.84	มาก
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	4.19	0.76	มาก
รวม	3.95	0.45	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.95 และ 0.45 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.45, S.D. = 0.65)

2. “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.35, S.D. = 0.69)

3. “ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.26, S.D. = 0.79)

ตาราง 4 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย (n = 148)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	4.00	0.75	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	2.61	1.05	ปานกลาง
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	4.31	0.74	มากที่สุด
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	3.03	1.27	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	3.97	0.82	มาก
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	3.19	1.14	ปานกลาง
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	4.11	0.79	มาก
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	3.07	1.05	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	3.20	1.11	ปานกลาง
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	3.61	0.91	มาก
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	3.30	0.99	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	2.76	1.01	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	4.09	0.82	มาก
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	3.10	1.00	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	3.82	0.81	มาก
รวม	3.48	0.57	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.48 และ 0.57 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.31, S.D. = 0.74)

2. “ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.11, S.D. = 0.79)

3. “ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09, S.D. = 0.82)

ตาราง 5 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี (n = 31)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	4.29	0.69	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	4.00	0.68	มาก
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	4.03	0.83	มาก
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	3.45	1.03	มาก
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	4.06	0.57	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	4.35	0.66	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	4.16	0.64	มาก
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	3.68	0.83	มาก
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	4.13	0.72	มาก
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.94	1.00	มาก
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	4.10	0.75	มาก
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	3.19	0.83	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	4.29	0.59	มากที่สุด
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	4.16	0.74	มาก
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	4.35	0.61	มากที่สุด
รวม	4.01	0.73	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.01 และ 0.73 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.61) และ “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ” ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.66)

2. “ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.59) และ “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า” ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.69)

3. “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16, S.D. = 0.64)

ตาราง 6 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี (n = 31)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	3.90	0.75	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	3.06	0.93	ปานกลาง
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	4.35	0.76	มากที่สุด
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	3.16	1.32	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	4.35	0.71	มากที่สุด
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	3.48	1.06	มาก
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	4.00	0.68	มาก
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	3.39	0.88	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	3.52	1.21	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	3.68	0.87	มาก
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	3.77	1.12	มาก
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	3.13	1.12	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	3.97	0.91	มาก
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	3.39	0.92	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	3.94	0.73	มาก
รวม	3.61	0.56	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.61 และ 0.56 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.71) และ “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก” ($\bar{X}$ = 4.35, S.D. = 0.76)

2. “ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.68)

3. “ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.97, S.D. = 0.91)

ตาราง 7 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี (n = 34)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	4.15	0.66	มาก
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	4.21	0.64	มากที่สุด
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	3.91	0.67	มาก
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	3.50	1.11	มาก
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	3.76	0.82	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	4.18	0.76	มาก
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	3.94	0.56	มาก
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	3.56	0.79	มาก
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	4.00	0.70	มาก
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.94	0.65	มาก
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	3.85	0.89	มาก
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	3.09	1.00	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	4.12	0.69	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	3.59	0.78	มาก
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	3.94	0.69	มาก
รวม	3.85	0.76	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.85 และ เท่ากับ 0.76 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.64)

2. “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D. = 0.76)

3. “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.97, S.D. = 0.91)

ตาราง 8 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี (n = 34)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	3.85	0.74	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	2.53	1.08	น้อย
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	4.24	0.61	มากที่สุด
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	3.15	1.52	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	3.94	0.65	มาก
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	3.18	1.42	ปานกลาง
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	4.18	0.46	มาก
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	3.00	1.07	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	3.06	1.23	ปานกลาง
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	3.32	0.88	ปานกลาง
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	3.06	0.92	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	2.68	1.04	น้อย
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	3.88	0.81	มาก
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	3.26	0.96	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	3.88	0.73	มาก
รวม	3.41	1.33	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกน้อยกว่า 1 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.41 และ 1.33 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.24, S.D. = 0.61)

2. “ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.97, S.D.=0.91)

3. “ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.88, S.D. = 0.73) และ “ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด” ($\bar{x}$ = 3.88, S.D. = 0.81)

ตาราง 9 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี (n = 24)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	4.54	0.66	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	4.04	1.12	มาก
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	4.12	0.99	มาก
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	3.17	1.20	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	3.79	1.14	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	4.42	0.65	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	4.08	0.83	มาก
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	3.75	0.90	มาก
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	4.25	0.74	มากที่สุด
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.50	1.10	มาก
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	3.96	0.81	มาก
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	2.92	1.24	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	3.71	0.75	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	3.83	1.05	มาก
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	3.96	1.04	มาก
รวม	3.87	0.95	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.87 และ 0.95 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.66)

2. “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.65)

3. “ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.25, S.D. = 0.74)

ตาราง 10 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี (n = 24)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	3.96	0.81	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	2.50	1.38	น้อย
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	4.29	0.75	มากที่สุด
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	3.21	1.32	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	3.88	1.03	มาก
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	3.50	1.25	มาก
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	4.17	0.87	มาก
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	3.17	1.49	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	3.21	1.10	ปานกลาง
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	3.75	0.99	มาก
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	3.58	1.18	มาก
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	2.58	1.32	น้อย
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	4.42	0.65	มากที่สุด
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	3.29	1.23	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	3.67	0.87	มาก
รวม	3.55	1.02	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.55 และ 1.02 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.65)

2. “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.29, S.D. = 0.75)

3. “ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.87)

ตาราง 11 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี (n = 17)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	4.41	0.62	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	4.12	0.70	มาก
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	3.94	0.66	มาก
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	3.18	0.88	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	3.71	0.77	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	4.12	0.60	มาก
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	4.12	0.93	มาก
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	3.41	0.94	มาก
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	3.88	0.49	มาก
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.65	0.61	มาก
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	3.53	0.62	มาก
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	2.94	0.66	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	3.94	0.75	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	3.53	0.72	มาก
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	4.06	0.66	มาก
รวม	3.77	0.69	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.77 และ 0.69 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.41, S.D. = 0.62)

2. “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.12, S.D. = 0.60)

“ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.12, S.D. = 0.70) และ “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.12, S.D. = 0.93)

3. “ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.06, S.D. = 0.66)

ตาราง 12 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี (n = 17)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	3.94	0.66	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	2.71	0.99	ปานกลาง
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	4.00	0.61	มาก
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	3.12	0.60	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	3.71	0.69	มาก
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	2.82	1.13	ปานกลาง
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	3.76	0.83	มาก
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	2.82	0.73	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	2.88	0.99	ปานกลาง
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	3.41	0.71	มาก
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	2.94	0.56	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	2.59	0.62	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	3.82	0.88	มาก
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	2.88	0.70	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	3.82	0.53	มาก
รวม	3.28	0.75	ปานกลาง

จากตาราง 12 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึก 1-5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.28 และ 0.75 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.61)

2. “ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94, S.D. = 0.66)

3. “ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.53) และ “ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.88)

ตาราง 13 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี (n = 37)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	4.73	0.51	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	4.65	0.63	มากที่สุด
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	4.32	0.71	มากที่สุด
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	2.95	0.97	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	3.65	1.06	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	4.49	0.69	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	4.30	0.78	มากที่สุด
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	4.22	0.79	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	4.24	0.60	มากที่สุด
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.59	0.96	มาก
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	4.32	0.67	มากที่สุด
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	3.00	1.03	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	4.16	0.65	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	3.95	0.74	มาก
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	4.38	0.68	มากที่สุด
รวม	4.06	0.76	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.06 และ 0.76 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.51)

2. “ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.63)

3. “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.69)

ตาราง 14 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี (n = 37)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	4.19	0.74	มาก
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	2.24	0.83	น้อย
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	4.41	0.87	มากที่สุด
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	2.70	1.24	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	3.84	0.90	มาก
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	3.00	1.00	ปานกลาง
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	4.16	0.99	มาก
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	2.97	0.96	ปานกลาง
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	3.14	1.00	ปานกลาง
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	3.65	0.92	มาก
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	3.11	0.81	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	2.65	0.79	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	4.30	0.78	มากที่สุด
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	2.68	1.00	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	3.70	1.02	มาก
รวม	3.38	0.92	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.38 และ 0.92 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.87)

2. “ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.78)

3. “ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.74)

ตาราง 15 แรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี (n = 5)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขัน จึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม	3.40	0.55	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด	4.20	1.30	มาก
6. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง	4.80	0.45	มากที่สุด
9. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด	4.20	0.84	มาก
10. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ	3.40	0.89	ปานกลาง
11. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)	5.00	0.00	มากที่สุด
12. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ	3.40	0.89	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี	4.20	1.10	มาก
14. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด	5.00	0.00	มากที่สุด
15. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.51	0.80	มากที่สุด

จากตาราง 15 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.51 และ 0.80 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า”, “ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ”, “ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่”, “ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ”, “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ”, “ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)”, “ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด”, และ “ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด”, มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

2. “ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.80, S.D. = 0.45)

3. “ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.20, S.D. = 0.84), “ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้มีสมรรถภาพร่างกายที่ดี” ($\bar{x}$ = 4.20, S.D. = 1.1), และ“ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด” ($\bar{x}$ = 4.20, S.D. = 1.30)

ตาราง 16 แรงจูงใจภายนอก ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี (n = 5)

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด	4.60	0.55	มากที่สุด
2. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ	3.20	0.45	ปานกลาง
3. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด	2.80	0.45	ปานกลาง
5. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่	4.00	0.71	มาก
6. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น	2.60	0.89	น้อย
7. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน	2.60	0.89	น้อย
9. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนสาย	3.60	0.55	มาก
10. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย	5.00	0.00	มากที่สุด
11. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นในวงการไอคิโด	3.40	0.89	ปานกลาง
12. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง	3.20	0.45	ปานกลาง
13. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด	4.00	0.00	มาก
14. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น	3.20	0.45	ปานกลาง
15. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด	4.20	0.45	มาก
รวม	3.76	0.45	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศหญิง ที่มีประสบการณ์การฝึกมากกว่า 5 ปี โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.76 และ 0.45 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก”, “ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด”, และ “ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 5.00, S.D. = 0.00)

2. “ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.60, S.D.=0.55)

3. “ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด” มีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.74)

ตาราง 17 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ

รายการ	ชาย (n = 142)		หญิง (n = 100)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
แรงจูงใจภายใน	4.00	0.43	3.88	0.46	1.49	.138
แรงจูงใจภายนอก	3.52	0.59	3.40	0.54	1.21	.228
รวม	3.76	0.45	3.64	0.47	1.49	.138

จากตาราง 17 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย เพศชาย มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.76 และ 0.45 ตามลำดับ และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.64 และ 0.47 ตามลำดับ เมื่อทำการเปรียบเทียบ พบว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จำแนกตามประสบการณ์การฝึกไอคิโด

รายการ	น้อยกว่า 1 ปี (n = 65)		1 – 5 ปี (n = 41)		มากกว่า 5 ปี (n = 42)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
แรงจูงใจภายใน	3.93	0.42	3.83	0.49	4.12	0.40
แรงจูงใจภายนอก	3.54	0.59	3.44	0.57	3.43	0.56
รวม	3.73	0.47	3.63	0.49	3.77	0.40

จากตาราง 18 แสดงว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ของสมาชิกที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด น้อยกว่า 1 ปี มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.73 และ 0.47 ตามลำดับ ประสบการณ์ 1-5 ปี มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.63 และ 0.49 ตามลำดับ และประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.77 และ 0.40 ตามลำดับ

ตาราง 19 เปรียบเทียบแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ตามตัวแปรประสบการณ์การฝึกไอคิโด

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
แรงจูงใจภายใน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.80	0.90	4.76*	.010
	ภายในกลุ่ม	145	27.45	0.19		
แรงจูงใจภายนอก	ระหว่างกลุ่ม	2	0.41	0.21	0.62	.539
	ภายในกลุ่ม	145	48.11	0.33		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	1.05	.353
	ภายในกลุ่ม	145	30.25	0.21		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโดต่างกัน มีแรงจูงใจภายใน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของแรงจูงใจภายใน ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	น้อยกว่า 1 ปี	1 - 5 ปี	มากกว่า 5 ปี
		3.93	3.83	4.12
น้อยกว่า 1 ปี	3.93	-	0.10	0.19
1 - 5 ปี	3.83	-	-	0.29*
มากกว่า 5 ปี	4.12	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่า แรงจูงใจภายใน การฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด 1-5 ปี แตกต่างกับ สมาชิกที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด มากกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ที่สมาชิกเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ เรียงลำดับความถี่ และ ร้อยละ จากมากไปหาน้อยดังนี้

ตาราง 21 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ ในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย

แรงจูงใจในการฝึกไอคิโด	n	%
1. ฝึกร่างกาย ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และฝึกจิตใจ ฝึกสมาธิ	46	27.88
2. ฝึกไอคิโดเพื่อใช้ป้องกันตัว และปกป้องผู้อื่น	44	26.67
3. นำปรัชญา และทักษะไอคิโดมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	18	10.91
4. ชอบฝึกไอคิโดเพราะมีท่าทางที่สวยงาม สง่างาม นุ่มนวล มีเสน่ห์ เทคนิคต่างๆ	12	7.27
5. ฝึกไอคิโดทำให้มีระเบียบวินัย อดทน สนุกสนาน และผ่อนคลายความตึงเครียด	12	7.27
6. อยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	9	5.45
7. ไอคิโดสามารถฝึกได้ทุกเพศทุกวัย	8	4.85
8. ได้เพื่อนใหม่ รู้จักผู้คนเพิ่มขึ้น	6	3.64
9. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รุ่นพี่สอนรุ่นน้อง เคารพซึ่งกันและกัน	6	3.64
10. ประยุกต์ใช้กับกีฬาอื่นๆ	4	2.42
รวม	165	100

จากตาราง 21 แสดงว่า ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ ที่สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยเขียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด เรียงลำดับความถี่ และ ร้อยละ จากมากไปหาน้อย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบค่าเฉลี่ยสูงสุดของแรงจูงใจ 3 อันดับแรก คือ

1. “ฝึกร่างกาย ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และฝึกจิตใจ ฝึกสมาธิ” มีค่าความถี่ เท่ากับ 46 และค่าร้อยละ เท่ากับ 27.88

2. “ฝึกไอคิโดเพื่อใช้ป้องกันตัว และปกป้องผู้อื่น” มีค่าความถี่ เท่ากับ 44 และค่าร้อยละ เท่ากับ 26.67

3. “นำปรัชญา และทักษะไอคิโดมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน” มีค่าความถี่เท่ากับ 18 และค่าร้อยละ เท่ากับ 10.91

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552

2. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เป็นสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 จำนวน 188 คน เป็นชาย 124 คน เป็นหญิง 64 คน (สมาคมไอคิโดประเทศไทย. 2552)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป ของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 148 คน เป็นชาย 92 คน เป็นหญิง 56 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเหตุผลที่เป็นแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยมี 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended)

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ตรวจสอบเรียบร้อยแล้วมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และหาค่าสถิติตามลักษณะที่ต้องการศึกษาดังนี้

1. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยวิธีหาความถี่ และค่าร้อยละ

2. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านแรงจูงใจภายใน ด้านแรงจูงใจภายนอกโดยหาความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way Analysis of Variance) หรือทดสอบแบบเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างก็เปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

3. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง และความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จำนวน 148 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 62.16 และเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 37.84

เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การฝึกไอคิโด แบ่งเป็นสมาชิกที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 43.92 ประสบการณ์ 1-5 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 และประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.38

ตอนที่ 2 แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย

จากผลการวิจัย แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยรวมมีแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.46

2.1 แรงจูงใจภายในของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยรวมมีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.45

2.2 แรงจูงใจภายนอกของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย โดยรวมมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57

เมื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจภายใน และภายนอกในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย แบ่งตามเพศแล้ว เพศชาย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.76 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.45 และเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 ซึ่งเมื่อทำการ

เปรียบเทียบ พบว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย จำแนกตามประสบการณ์ในการฝึกไอคิโด พบว่า

1. สมาชิกที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด น้อยกว่า 1 ปี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.73 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47

2. สมาชิกที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโด 1-5 ปี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49

3. สมาชิกที่มีประสบการณ์การฝึกไอคิโดมากกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.40

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านแรงจูงใจภายใน

สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยส่วนใหญ่มีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก ตัวแปรย่อยที่เป็นแรงจูงใจมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ต้องการพัฒนาทักษะไอคิโด, ต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ, ชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด, และรู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ ซึ่งสอดคล้องกับที่ สิทธิโชค วรานุสันติกูล (2546: 182) ที่สรุปเกี่ยวกับแรงจูงใจภายในว่าเป็น แรงจูงใจที่เกิดภายในตนเอง มีผลทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกไปเพราะรักหรือชอบที่จะทำอย่างนั้นจากความรู้สึกที่แท้จริงของจิตใจ ดังนั้นเมื่อสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยมีความชอบในการฝึกไอคิโดอย่างแท้จริง จึงมีความพยายาม และความตั้งใจในการฝึกไอคิโดเพื่อพัฒนาทักษะไอคิโดของตนเองให้มีความชำนาญมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความเพลิดเพลินในการฝึกไอคิโด เนื่องจากไอคิโดไม่มีความกดดันที่มาจากการแข่งขันเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ

2. ด้านแรงจูงใจภายนอก

สมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทยส่วนใหญ่มีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรย่อยที่เป็นแรงจูงใจในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ ชอบฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก, ชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด, ชอบอาจารย์สอนไอคิโด, และ ชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด, ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์ (Murray) ที่มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนพึงพอใจ ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการอันเนื่องมาจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้น

ภายนอกก็ได้หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพร่างกาย และสภาพจิตใจของบุคคลนั้นเอง

จากการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย มีแรงจูงใจภายในอยู่ในระดับมาก และมีแรงจูงใจภายนอกอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่า การที่คนเราปฏิบัติกิจกรรมใดๆ มักมีแรงจูงใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งแรงจูงใจภายใน และภายนอก สอดคล้องกับที่ กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2530: 236) ที่กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจภายใน เป็นภาวะที่บุคคลเห็นคุณค่าของกิจกรรมที่ดี ทำด้วยความเต็มใจ โดยถือว่าการบรรลุในกิจกรรมนั้นๆ เป็นรางวัลอยู่แล้ว ส่วนแรงจูงใจภายนอกก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์ (Murray) ที่มีความคิดเห็นว่าความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นเพื่อเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันนำไปสู่สิ่งที่ตนพึงพอใจ ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการอันเนื่องจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพร่างกาย และสภาพจิตใจของบุคคลนั้นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สมาคมไอคิโดประเทศไทย ครูผู้ฝึกสอน ตลอดจนหน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ไปใช้ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการฝึกไอคิโดเพื่อประโยชน์ต่อการ ส่งเสริมสนับสนุนหรือแนะผู้ที่ออกกำลังกายด้วยการฝึกศิลปะป้องกันตัวไอคิโด จะได้ฝึกต่อไปอย่างต่อเนื่องตามระดับความสำคัญของแรงจูงใจตามผลการวิจัย นอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการชักชวนสมาชิกใหม่ให้หันมาสนใจฝึกไอคิโดเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแรงจูงใจในระดับสายที่แตกต่างกัน
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแรงจูงใจของสมาชิกสมาคมไอคิโดที่มีอายุแตกต่างกัน
3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบแรงจูงใจของสมาชิกไอคิโดที่ฝึกในสถานที่ฝึกของรัฐบาลกับสถานที่ฝึกของเอกชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2530). *จิตวิทยาการศึกษาฉบับปรับปรุงใหม่.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

กฤษฎา จุลชาต. (2543). *แรงจูงใจในการเล่นกีฬากอล์ฟ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กนกวรรณ สารจันทร์. (2546). *แรงจูงใจในการเล่นกีฬาซอฟท์บอลของนักกีฬาซอฟท์บอลในการแข่งขันกีฬาซอฟท์บอลชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทยประจำปี 2545.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

คุณัตว์ พิธพรชัยกุล. (2548). *วารสารคณะพลศึกษา.* 8(1-2 มกราคม – ธันวาคม 2548) : 100 - 112.

ชงชัย บุสสี. (2547). *แรงจูงใจในการเดินหรือวิ่งเหยาะของผู้สูงอายุในจังหวัดสระบุรี.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชาญชัย โพธิ์คลัง. (2532). *หลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการฝึกกีฬา.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ฉัตร์มงคล ชาแท่น. (2547). *พัฒนาการไอคิโดประเทศไทย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ดนัย ยาหอม. (2538). *แรงจูงใจในการเล่นกีฬายกน้ำหนักของนักกีฬาหญิง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พิชิต เมืองนาโพธ์. (2534). *เอกสารประกอบการสอน พล 437 จิตวิทยาการกีฬา.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พีรเจต ริ้วทอง. (2537). *การศึกษาแรงจูงใจของนักกีฬาที่เข้าร่วมในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยครั้งที่ 21 พุทธศักราช 2536.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พีระพงษ์ บุญศิริ. (2536). *จิตวิทยาการกีฬา.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาการศึกษา.* กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา.

นันทนา ลิ้มประยูร. (2537). *มูลค่าอุทยานแห่งชาติ กรณีศึกษาเกาะเสม็ด.* วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

นำชัย เลวัลย์. (2531). *ไอคิโดเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เทเวศร์ พิริยะพฤนท์. (2529). *หลักการฝึกกีฬาว่ายน้ำ.* กรุงเทพฯ : สยามบรรณณาการพิมพ์.

ปรีชา ตันจริยานนท์. (2540). *เอกสารคำสอนวิชาไอคิโด.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

มุกดา ศรียงค์; และคณะ. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ลักขณา สรีวัฒน์. (2530). *จิตวิทยาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิภาพร มาพบสุข. (2540). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2534, มกราคม-ธันวาคม). บทบาทของจิตวิทยาการกีฬาที่มีต่อการสอนพลศึกษา. *วารสารจิตวิทยาการกีฬา*. 6(5): 23-25.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2541). *หลักสูตรพลศึกษา.* กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ศิริโสภาคย์ บูรพาเดช. (2529). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ : คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมนึก บุญนาค. (2548). *แรงจูงใจในการเลือกฝึกกีฬามวยไทยของนักเรียนชาย ช่วงชั้นที่ 4 เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2547.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมาคมไอคิโดแห่งประเทศไทย. (2537). *ไอคิโดประเทศไทยฉลองครบรอบ 40 ปี.* กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สมาคมไอคิโดแห่งประเทศไทย. (2546). *ไอคิโดประเทศไทยฉลองครบรอบ 40 ปี.* กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สิทธิโชค วรานุสันติกูล. (2546). *จิตวิทยาสังคม.* กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สืบสาย บุญวีรบุตร. (2541). *จิตวิทยาการกีฬา.* ชลบุรี : ชลบุรีการพิมพ์.

สุชา จันทน์เอม. (2527). *จิตวิทยาทั่วไป.* กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2541). *เอกสารประกอบคำสอนวิชา จต 101 จิตวิทยาเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุรีย์ พันธ์รักษ์. (2539). *แรงจูงใจในการเลือกเล่นกีฬาจักรยานเสือภูเขา.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โสภา ชูพิกุลชัย. (2529). *ความรู้เบื้องต้นจิตวิทยา.* กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด.

อร่าม ตั้งใจ. (2539). *จิตวิทยาการกีฬา (แรงจูงใจ), การฝึกสมรรถภาพทางกาย.* กรุงเทพฯ : ไทยมิตรการพิมพ์.

อารี พันมณี. (2546). *จิตวิทยาการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ : ต้นอ้อจำกัด.

Amorase, Tony; & Horn, Thelma S. (1995). A Season-Long Examination of Intrinsic Motivation in first Year College Athletes : Relationship with Coaching Behavior. *Journal of Sport and Exercise Psychology 1995 NASPSPA Abstracts.* 17 : 20 ; Human Kinetics Publishers. Inc.

Early, Jeffrey Dean. (1987). Interpersonal Orientation and Motivational Differences Between Team and Individual Sport Participants. *Dissertation Abstracts.*

Karussanu, Maria; & Robert, Glyn C. (1995). Motivation in Physical Activity : The Role of Motivational Climate, Intrinsic Motivation, and Self – Efficacy. *Journal of Sport and Exercise Psychology 1995 NASPSPA Abstracts.* 17 : 57 ; Human Kinetics Publishers. Inc.

Krejcie, Robert V.; & Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size For Research. *Education and Psychological Measurement.* 30(3): 608.

Maslow, Abraham H. (1970). *Motivation and psychology.* 2nd ed. New York : Harper & Row.

Mitchell, Stephen Andrew. (1993). Perceptions of learning Environment and intrinsic Motivation in Physical Education : Perceived Ability (Motivation). *Dissertation Abstracts*. Ph.D. Syracuse University. P. 3842

White, Matha Lillian. (1990). A Study of Collegiate Women Athletes Psychological Characteristics and Motivation in Sport (Women Athletes, Athletes). *Dissertation Abstracts.* Ph.D. University of Georgia.

Willis, Joe D.; et al. (1982). *The Relationship Between Competitive Motives and Ratings of Competitiveness*. ERIC 1982 ED217021.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
แรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย
พ.ศ. 2552

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 แบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended)

ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมจึงไม่เกิดผลกระทบใดต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถาม **โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ**

ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เลวัลย์ สันดุษิต
นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) ด้านหน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. ประสบการฝึกไอคิโด

( ) น้อยกว่า 1 ปี

( ) 1 - 5 ปี

( ) มากกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกไอคิโดของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย พ.ศ. 2552 ซึ่งดัดแปลงจากแบบวัดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ของ คุณัตว์ พิธพรชัยกุล (2548)

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่างๆ ในตารางถัดไป แล้วพิจารณาว่าแรงจูงใจที่ทำให้ท่านตัดสินใจในการฝึกไอคิโดอยู่ในระดับใด ซึ่งในแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับแรงจูงใจของท่าน โดยมาตราส่วนประมาณค่าแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

มากที่สุด	หมายความว่า	ท่านได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นมากที่สุด
มาก	หมายความว่า	ท่านได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นมาก
ปานกลาง	หมายความว่า	ท่านได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นปานกลาง
น้อย	หมายความว่า	ท่านได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายความว่า	ท่านได้รับแรงจูงใจจากเหตุผลข้อนั้นน้อยที่สุด

แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการฝึกไอคิโด

แรงจูงใจที่ทำให้ท่านฝึกไอคิโด	ระดับแรงจูงใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ข้าพเจ้าต้องการพัฒนาทักษะไอคิโดของข้าพเจ้า					
2. ข้าพเจ้าชอบกลุ่มเพื่อนที่ฝึกไอคิโด					
3. ข้าพเจ้ารู้สึกดีเมื่อฝึกไอคิโดเพราะไอคิโดไม่มีการแข่งขันจึงไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ					
4. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพื่อจะได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่					
5. ข้าพเจ้าชอบไอคิโดเพราะมีโอกาสเดินทางไปร่วมฝึกไอคิโดในต่างประเทศ					
6. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดเพราะต้องการมีรูปร่างที่ได้สัดส่วนสง่างาม					
7. ข้าพเจ้าชอบความตื่นเต้นของการฝึกไอคิโด					
8. ข้าพเจ้าชอบวิธีฝึกไอคิโดที่คู่ฝึกช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการฝึก					
9. ครอบครัวหรือคนใกล้ชิดต้องการให้ข้าพเจ้าฝึกไอคิโด					
10. ข้าพเจ้าต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ					
11. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้พบเพื่อนใหม่					
12. ข้าพเจ้าชอบฝึกไอคิโดเพราะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกพึงพอใจ					
13. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วรู้สึกว่าความตึงเครียดลดลง					
14. ข้าพเจ้าอยากได้ระดับสายที่สูงขึ้น					
15. ข้าพเจ้าได้ออกกำลังกายจากการฝึกไอคิโด					
16. ข้าพเจ้าอยากมีกิจกรรมบางอย่างทำ					
17. ข้าพเจ้าชอบลงมือกระทำ (การฝึกไอคิโด)					
18. ข้าพเจ้าชอบความมีน้ำใจของผู้ฝึกไอคิโด					
19. ข้าพเจ้าชอบที่จะได้ออกนอกบ้าน					
20. ข้าพเจ้าชอบการแสดงทักษะไอคิโดขณะสอบเลื่อนระดับสาย					
21. ไอคิโดทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ					
22. ข้าพเจ้าต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสมาคมไอคิโดประเทศไทย					
23. ข้าพเจ้าต้องการก้าวไปสู่ระดับที่สูงขึ้นในวงการไอคิโด					
24. ข้าพเจ้าฝึกไอคิโดแล้วทำให้สมรรถภาพร่างกายดี					
25. ข้าพเจ้าต้องการเป็นนักไอคิโดที่มีชื่อเสียง					
26. ข้าพเจ้าชอบความท้าทายในการฝึกไอคิโด					
27. ข้าพเจ้าชอบอาจารย์สอนไอคิโด					
28. ข้าพเจ้าต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น					
29. ข้าพเจ้าชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฝึกไอคิโด					
30. ข้าพเจ้าชอบสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกไอคิโด					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือแรงจูงใจอื่นๆ ที่ทำให้ท่านฝึกไอคิโด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประณมพร จ๋วงพานิช
   อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
   คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล

2. อาจารย์ ดร.พิชิต เมืองนาโพธิ์
   อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
   คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ ดร.คุณัตว์ พิธพรชัยกุล
   อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
   คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายเลวัลย์ สันดุษิต
วัน เดือน ปีเกิด	18 กันยายน พุทธศักราช 2527
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลเชียงราย อ.เมือง จ.เชียงราย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 163 หมู่ 3 ตำบลป่าซาง
	อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 57110

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2539	ประถมศึกษา
	จากโรงเรียนเชียงรายวิทยาคม
	ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนต้น
	จากโรงเรียนแม่จันวิทยาคม
	ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย
	จากโรงเรียนแม่จันวิทยาคม
	ตำบลป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
พ.ศ. 2549	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาพลศึกษา)
	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2551	ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาพลศึกษา)
	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ